

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2017-06-15

Ärendebeteckning
551-5571-2014
Anläggningsnummer
2421-501-03

1(43)

Fred. Olsen Renewables AB
Västra Norrlandsgatan 29
903 29 Umeå

Tillstånd till uppförande och drift av vindkraft vid Inre och Yttre Verkanliden, Storumans kommun

Verksamhetskod 40.90 B och 10.50 C i miljöprövningsförordningen (2013:251)
(3 bilagor)

Beslut

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Västerbotten lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken Fred. Olsen Renewables AB (556591-2077) tillstånd för uppförande och drift av gruppstation för vindkraft inom angivet område enligt bilaga 1 på fastigheterna Skarvsjö 1:42, 1:43, 1:46, 1:23, Näsvattnet 1:2, 1:3, 1:4, 1:5, 1:11, 1:15, 1:16, 1:57, Långvattnet 1:238, Norrberg 1:5 och 1:7, alla i Storumans kommun.

Tillståndet omfattar uppförande och drift av maximalt 27 vindkraftverk och tillhörande anläggningar. Totalhöjden på vindkraftverken får uppgå till maximalt 210 meter. Tillståndet omfattar också uppställning och drift av ett mobilt krossverk under anläggningstiden.

Tillståndet gäller i 35 år från det att beslutet vunnit laga kraft.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen med stöd av 6 kap. miljöbalken.

Villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Placering av vindkraftverk och dragning av vägar får inte ske inom stoppområden som framgår av bilaga 1 eller inom strandskyddat område.
3. Den slutliga placeringen av verk ska godkännas av Trafikverket för att inte komma i konflikt med järnvägens radiosystem för kommunikation (MobiSIR).
4. Förslag till arbetsområden och slutlig placering av vindkraftverken, väg- och ledningsdragningar, placering av uppläggnings- och

uppställningsytor och transformatorstationer för vindkraftens behov ska lämnas till tillsynsmyndigheten för godkännande minst tre månader innan anläggningsarbetena påbörjas.

Ritningar över slutlig utformning av gruppstationen ska ges in till tillsynsmyndigheten inom tre månader från det att anläggningsarbetena avslutats.

En arbets- och tidplan ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan byggnads- och anläggningsarbetena påbörjas. Av planen ska framgå de olika byggnads- och anläggningsmomenten och transporttider.

5. Bolaget ska senast en månad efter det att anläggningsarbetena är slutförda anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

Monterings-, uppställnings-, upplagsytor och liknande som inte behövs för driften av anläggningen ska återställas inom ett år från det att anläggningsarbetena är avslutade. Återställningen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Om inte hela anläggningen uppförs samtidigt ska återställning ske i de delar som uppförts. Återställningen ska ske senast ett år efter att anläggningsarbetena har avslutats på respektive plats inom verksamhetsområdet.

6. Vindkraftverken ska stängas av när medelvindhastigheten under 10 min är lägre än 5 m/s vid verkens nav. Detta gäller från en timme före solnedgången till en timme efter soluppgången under perioden fr.o.m. den 15 juli t.o.m. den 30 september.
7. Vindkraftverken ska ges en enhetlig utformning och färgsättning. Reklam får inte förekomma på verken. Verksamhetsutövarns och tillverkarens logotyp får dock finnas på verkens maskinhus.
8. Förslag på kontrollprogram ska lämnas in till tillsynsmyndigheten minst sex veckor innan arbetena påbörjas. Utformningen av kontrollprogrammet ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Kontrollprogrammet ska ses över inför drifts- och avvecklingsfasen.
9. Hinderbelysningens ljusintensitet ska reduceras så mycket som gällande lagstiftning medger samt synkroniseras inom anläggningen.

Synkronisering ska ske i den utsträckning det är möjligt i enlighet med gällande föreskrifter om hindermarkering. Blinkande ljus ska synkroniseras med andra vindkraftverk med blinkande ljus inom anläggningen och, om så är möjligt, omkringliggande blinkande föremål.

10. För att begränsa risken för iskast ska verken vara försedda med utrustning som minimerar förekomsten av is på rotorbladen eller utrustning som stänger verken vid förekomst av is på rotorbladen, tills risken för iskast är försumbar. Utrustningen ska vara i drift när det finns risk för isbildning. Kontroll av utrustningen ska ske årligen genom att funktionen av programvaran och systemet i övrigt verifieras. Genomförd kontroll ska redovisas i den årliga miljörapporten.

Varningsskyltar med information om risk för iskast och nedfallande föremål ska sättas upp innan vindkraftsanläggningen tas i drift. Utformningen och placeringen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

11. Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får inte överstiga 40 dBA utomhus vid bostäder.

Den ekvivalenta ljudnivån ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätningar och beräkningar. Inom ett år från det att vindkraftsanläggningen tagits i drift ska en kontroll av den ekvivalenta ljudnivån utföras. Metod för detta ska lämnas in till tillsynsmyndigheten för godkännande. Kontroll ska därefter ske så snart det föreligger förändringar i verksamheten som kan medföra ökade ljudnivåer, eller när tillsynsmyndigheten anser att kontroll av ljudnivån är befogad.

Till förslaget till slutlig placering enligt villkor 4 ovan ska det bifogas en ljudberäkning för tydliggörande av att föreskrivna villkor kan innehållas.

12. Rörliga skuggor från vindkraftsanläggningen får inte överstiga 8 timmar/år på störningskänslig plats vid bostäder. Som störningskänslig plats räknas uteplats, eller en yta på upp till 25 m², som används för t.ex. rekreation, vila eller arbete i anslutning till bostäder.

Kontroll av villkoret ska utföras genom att den faktiska skuggtiden beräknas och/eller mäts för de bostäder som teoretiskt kan utsättas för rörliga skuggor överstigande 8 timmar/år.

13. Det mobila krossverket får endast användas under anläggningstiden. Inför uppställning av mobilt krossverk ska tillsynsmyndigheten informeras senast 3 veckor i förväg. Vid behov får tillsynsmyndigheten meddela ytterligare villkor om placering och drift av krossverket.

14. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras och förvaras på ett sådant sätt att eventuellt spill och läckage samlas upp och tas om

hand. När kemiska produkter och farligt avfall inte hanteras i verksamheten ska de förvaras på invallad yta utan avlopp och under tak så att förorening av mark, yt- och grundvatten inte kan ske. Kärll ska vara noggrant märkta med sitt innehåll. Utrustning för sanering av spill ska finnas lättillgängligt.

15. Bolaget ska under tillståndstiden ha en kontaktperson i förhållande till berörd sameby. Bolaget ansvarar för samebyn alltid har aktuella kontaktuppgifter.
16. Vid samlad fotflytt förbi Inre och Yttre Verkanliden ska bolaget på begäran av berörd sameby göra uppehåll i anläggningsarbeten eller drift. Ett uppehåll ska vara upp till 48 timmar och får som mest ske vid tre tillfällen under förvintern och tre tillfällen under våren. Begäran ska ha skett skriftligen till bolagets kontaktperson minst 48 timmar innan uppehållet ska ske.
17. På begäran av berörd sameby ska bolaget för att kompensera det intrång i det allmänna intresset av rennäring som verksamheten medför uppföra två betes- och samlingshagar. Den ena hagen ska uppföras i området öster om den svåra passagen och den andra hagen i området väster om Inre Verkanliden där de båda flyttlederna möts. Begäran ska ha skett skriftligen till bolagets kontaktperson. Sedan begäran av samebyn har skett ska bolaget inom tre månader ge in förslag på slutlig placering till tillsynsmyndigheten för godkännande. Inför godkännandet ska tillsynsmyndigheten samråda med berörd sameby och bereda fastighetsägaren tillfälle att yttra sig. Varje hage ska kunna hålla 800 renar under en vecka och vara försedd med fodersilo och kamrar för skiljning. Tillgång till vatten ska finnas. Bolaget ska vidmakthålla anläggningarna under tillståndstiden. Därefter ska anläggningarna tas bort och marken återställas om inte överenskommelse träffas med berörd sameby eller annan om övertagande av anläggningarna.

Om samebyn inte utnyttjar sin rätt till utförande enligt rennärlagslagen ska bolaget inom en månad från tillsynsmyndighetens godkännande av hagarnas slutliga placering göra begäran om tillträde till länsstyrelsen. De aktuella åtgärderna ska vara utförda inom ett år från anvisning av plats av fastighetsägaren eller lagakraftvunnet beslut om anvisad plats eller tillträde. Om bolaget har skaffat sig markåtkomst på annat sätt ska de aktuella åtgärderna vara utförda inom ett år från tillsynsmyndighetens godkännande av hagarnas slutliga placering.

18. Bolaget ska senast sex månader innan verksamheten slutligen upphör redovisa en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska bland annat redovisas hur och inom vilken tid

vindkraftverken ska nedmonteras och omhändertas samt hur marken ska återställas. Planen ska godkännas av tillsynsmyndigheten.

Senast två år efter att tillsynsmyndigheten godkänt planen ska återställningen vara utförd. Avvecklingen inklusive återställningsarbeten ska vara genomförd i sin helhet vid tillståndtidens utgång.

Delegation

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att:

- godkänna placeringar av vindkraftverken, väg- och ledningsdragningar, placering av uppläggnings- och uppställningsytor och transformatorstationer samt när byggnads- och anläggningsarbeten får påbörjas enligt villkor 4,
- godkänna metod för kontroll av buller samt vid behov begära kontroll av ljudnivån enligt villkor 11,
- meddela ytterligare villkor om placering och drift av krossverk enligt villkor 13,
- godkänna slutlig placering av betes- och samlingshagar enligt villkor 17, samt
- godkänna den slutliga avvecklingsplanen för verksamheten enligt villkor 18.

Ekonomisk säkerhet

Bolaget ska ställa säkerhet med 700 000 kr per vindkraftverk som uppförs. Säkerheten avser kostnaderna för det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. Säkerheten ska ställas i sin helhet och godkännas av tillståndsmyndigheten innan anläggningsarbeten för respektive verk påbörjas. Säkerheten ska justeras vart femte år efter konsumentprisindex där 2017 utgör bas.

Igångsättnings tid

Den med tillståndet avsedda verksamheten ska ha satts igång senast sju år efter det att detta beslut vunnit laga kraft, annars förfaller tillståndet.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när verksamheten satts igång.

Delgivning av beslutet

Detta beslut ska delges genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar, ortstidningarna Västerbottens Kuriren, Folkbladet och Lokaltidningen i Sorsele-Storuman-Vilhelmina-Dorotea-Åsele-Lycksele vecka 25. Beslutet delges endast på detta sätt.

Miljöprövningsdelegationens skäl för beslutet

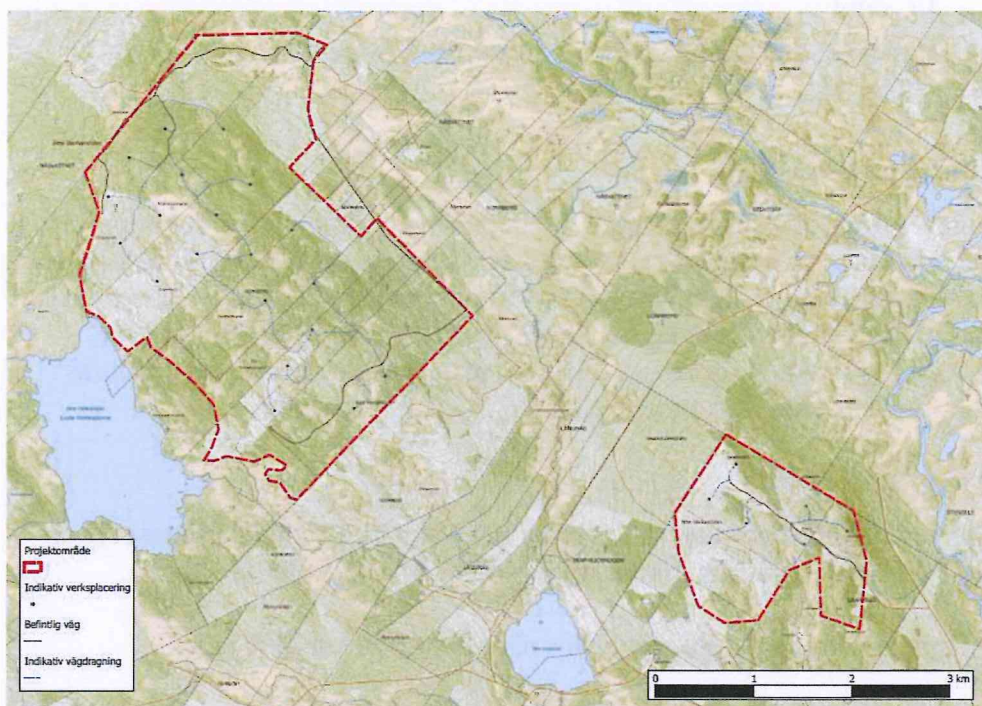
Miljökonsekvensbeskrivning

Bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen anser att samråd och miljökonsekvensbeskrivningen, efter gjorda kompletteringar, uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. miljöbalken.

Förutsättningar för prövningen

Bolaget ansöker om att uppföra och driva högst 27 vindkraftverk på höjderna Inre och Yttre Verkanliden i Storumans kommun (se bilaga 1 och fig. 1). Vindkraftverken kommer att ha en totalhöjd på maximalt 210 m. Ansökan omfattar tillhörande anläggningar och kringverksamheter samt ett mobilt krossverk.

Bolaget vill uppföra parken utifrån en s.k. boxmodell vilket innebär att verkens exakta positioner inte fastställs i prövningsskedet. Den slutgiltiga placeringen godkänns istället av tillsynsmyndigheten.

Figur 1 Karta över utredningsområdet med en preliminär placering av verk och vägar

Tillåtlighet

Tillstyrkan enligt 16 kap. 4 § miljöbalken

Kommunstyrelsens arbetsutskott i Storumans kommun har tillstyrkt ansökan.

Planförhållanden m.m.

Utredningsområdet berörs inte av detaljplaner eller områdesbestämmelser. Området finns inte med i kommunens tilläggsplan för vindkraft utan har bedömts utifrån kommunens riktlinjer för vindkraftsetablering.

Utredningsområdet är inte utpekad som riksintresse för vindbruk. Däremot finns det flera flyttleder av riksintresse för rennäringen i nära anslutning till området.

Delområdet Inre Verkanliden ligger nära Inre Verkanssjön. En mycket liten del av utredningsområdet omfattas av det generella strandskyddet. Enligt den preliminära layouten är dock inga verk eller vägar planerade inom detta område. I ärendet har inte heller framförts några skäl för att en sådan placering ska tillåtas. Miljöprövningsdelegationen undantar därför det strandskyddade området från etablering.

Naturvärden

Utredningsområdet utgörs till övervägande del av produktiv skogsmark som är påverkat av modernt skogsbruk och äldre tiders dimensionsavverkning. Detta gäller särskilt delområdet Yttre Verkanliden. På Inre Verkanliden finns det kvar ett större bestånd av äldre skog med mycket höga naturvärden. Delar av skogen är skyddad som biotopskyddsområde. I båda delområdena finns mindre våtmarksområden, varav vissa har höga naturvärden.

För att minimera påverkan på naturmiljön har bolaget åtagit sig att helt undvika exploatering i biotopskyddsområden och områden som vid inventeringar bedöms vara av den högsta naturvärdesklassen (klass 1). För delområdet Yttre Verkanliden undantas även områden av den näst högsta värdeklassen (klass 2) från exploatering. Utöver detta kommer särskild hänsyn att visas till områden med höga naturvärden och våtmarkerna enligt bolagets åtaganden. Stoppområden och hänsynsområden finns redovisade i kartorna i bilaga 2.

Det är oundvikligt att vindkraftsanläggningen kommer att ha en negativ påverkan på naturmiljön. Bolagets åtaganden gör dock att den negativa påverkan begränsas. I och med detta gör miljöprövningsdelegationen bedömningen att etableringen kan tillåtas.

Artskydd

Bolaget har genomfört en fladdermusinventering som visar att åtminstone arten nordfladdermus (tidigare nordisk fladdermus) finns i området. Utifrån inventeringen har bolaget dragit slutsatsen att tätheten av nordfladdermus är låg i och i anslutning till utredningsområdet. Miljöprövningsdelegationen anser att detta är en för långt dragen slutsats av en förhållandevis begränsad studie. Inventeringen har bl.a. endast utförts på hösten vilket innebär att den

inte har fångat upp variationen över säsongen. Antalet registrerade passager kan även variera stort mellan enstaka dagar och mellan närliggande lokaler.

Vad gäller fladdermöss ska även noteras att samtliga arter är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen samt att nordfladdermus är en s.k. högriskart när det gäller risk att kollidera med vindkraftverk. Generellt är även kunskapsläget lågt när det gäller utbredning, artsammansättning och beteende hos fladdermöss i norra Sverige.

Sammantaget gör miljöprövningsdelegationen bedömningen att det inte går att utesluta att vindkraftsparken kommer att påverka fladdermöss. Tillståndet ska därför förenas med ett villkor som innebär att verken ska stängas ner under den tidsperiod som risken för kollisioner är som störst, dvs. vid låga vindhastigheter från solnedgång till soluppgång. I och med detta villkor gör miljöprövningsdelegationen bedömningen att det inte föreligger någon beaktansvärd risk för skada på fladdermöss. Därmed behövs inte någon provning enligt 4 § artskyddsförordningen göras med avseende på fladdermöss.

Miljöprövningsdelegationen anser att det inte heller föreligger någon beaktansvärd risk för sådan skada på övriga fridlysta arter som anges i 4 § artskyddsförordningen. Därmed bedömer miljöprövningsdelegationen att det inte heller behövs någon provning enligt 4 § artskyddsförordningen för dessa.

Vindkraftetableringen förväntas påverka enstaka individer av kärlväxter, svampar och lummerväxter som är skyddade enligt 8 § respektive 9 § artskyddsförordningen. Det finns enligt länsstyrelsen förutsättningar för dispens och därför föreligger inget hinder mot etableringen.

Rennäring

Prövningens omfattning

Enligt 3 kap. 5 § miljöbalken ska markområden som har betydelse för rennäringen så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen ska skyddas mot sådana åtgärder. Bestämmelsen avser att ge ett grundskydd för rennäringen mot åtgärder i samhällsbyggandet och i annan verksamhet som innebär oåterkalleliga ingrepp i de avsedda mark- och vattenområdena eller som i andra avseenden påtagligt försvårar näringarnas bedrivande. Skyddet för rennäringen som riksintresse förstärker rennäringens skydd ytterligare och syftar till att bibehålla förutsättningarna för näringen genom att ge de viktigaste områdena inom varje sameby ett särskilt skydd. Vid bedömningen av vilka områden som ska anses vara av riksintresse bör beaktas näringens behov av sammanhängande betesområden och tillgång till alternativa betesområden inom de olika årstidsmarkerna samt alternativa flyttningsleder. Det bör härvid observeras att även förhållandevis begränsade åtgärder kan avsevärt försvåra renskötseln.

Vid denna prövning har miljöprövningsdelegationen att beakta både det allmänna intresset av rennärning och renskötselrätten som ett enskilt intresse som företräds av samebyn. Frågor om civilrättslig markåtkomst och ersättning för skada är däremot inte föremål för prövning. I detta sammanhang noterar miljöprövningsdelegationen att det för tillstånd till miljöfarlig verksamhet saknas motsvarighet till bestämmelserna om ersättning och inlösen vid tillstånd till vattenverksamhet. I fråga om miljöfarlig verksamhet får den som anser sig ha rätt till ersättning väcka talan i ett stämningsmål för att få ersättningsfrågan prövad.

Riksintressebedömning

Av beskrivningen av riksintressen inom Vapstens sameby framgår att redovisade flyttleder är huvudflyttleder och används kontinuerligt samt att de därför är av riksintresse för rennärningen. Miljöprövningsdelegationen delar bolagets bedömning att flyttlederna fyller viktiga funktioner för att binda samman olika betesmarker och möjliggöra den öst-västliga förflyttningen för rennärningen. Oavsett att flyttlederna under många år endast har använts i begränsad omfattning gör miljöprövningsdelegationen ingen annan bedömning än att flyttlederna även i framtiden är viktiga för att flexibiliteten och möjligheten till förflytt inom renskötselområdet ska bibehållas och därför får anses vara av riksintresse för rennärningen.

Vidare framgår av beskrivningen av riksintressen inom Vapstens sameby att det i aktuell del av området söder om Storumans tätort och runt Skarvsjöby finns ett flertal svåra passager i form av E45, Inlandsbanan och Storbäcken. Bolaget har i sin ansökan även ansett att Norrhedens torväkt utgör en svår passage. Enligt Vapstens samebys markanvändningsredovisning är svår passage beteckning för särskilt känsliga genom- och överfarter där förutsättningarna för genomflyttning av en renhjord är begränsade. Vidare anges att det också är viktigt att de områden som är i direkt anslutning före och efter en svår passage skyddas mot ingrepp. Mot denna bakgrund gör miljöprövningsdelegationen bedömningen att den svåra passagen får anses vara av riksintresse för rennärningen på så sätt att områden i direkt anslutning före och efter ska skyddas mot ingrepp som påtagligt kan försvåra näringarnas bedrivande.

Påtagligt försvårande av rennärningens bedrivande

I praxis, se Mark- och miljööverdomstolens dom den 23 november 2011 i mål nr M 824-11, har forskning entydigt ansetts tyda på att vindkraftsparker kan ge upphov till undvikelseffekter på betydande avstånd från vindkraftverken. Avstånden kan dock variera avsevärt beroende på lokala förhållanden såsom bl.a. topografi och vindkraftsparkernas storlek. I det aktuella fallet som avsåg ett vinterbetesområde uppskattades avståndet till ca 5 km. Senare studier på kalvnings- och vinterbetesområden, se Anna Skarin m.fl. i Renar och vindkraft II - Vindkraft i drift och effekter på renar och renskötsel, Rapport 294, SLU, Uppsala 2016, har visat på undvikelseffekter på 3-4 km avstånd från de studerade vindkraftsparkerna. Även i denna studie framhålls att de exakta avstånden beror på

förutsättningarna i respektive område, exempelvis hur topografin ser ut eller om området är begränsat av stängsel eller annan infrastruktur.

Det aktuella utredningsområdet används inte för varaktigt vinterbete utan som rastbete vid samlad fotflytt och betesområde för fritt strövande renar. Enligt miljöprövningsdelegationens bedömning föreligger redan inför och under en samlad fotflytt ett behov av att driva och kontrollera renarna. Detsamma gäller inför och under flytten förbi den svåra passagen som i huvudsak bedöms följa flyttlederna i låglandet på respektive sida om Verkanlidens höjder. En flytt sker även under en begränsad tid. Risken för undvikelseeffekter som kan leda till spridning och merarbete i form av bl.a. kantbevakning för renskötarna får därmed anses begränsad. För den fria strövningen medför verksamheten en större risk för undvikelseeffekter. Den fria strövningen är dock begränsad till ett mindre antal renar.

Verksamheten innebär även ett direkt betesbortfall avseende hårdgjorda och schaktade ytor. Förslag till arbetsområden ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Vid såväl samlad fotflytt som fri strövning bedöms även ske ett indirekt betesbortfall eftersom verksamheten kan innebära att renarna vandrar fortare genom området.

Av konkurrerande markanvändningsintressen torde skogsbruket vara det intresse i övrigt som har och har haft störst påverkan på rennäringen inom det aktuella området. Närmaste vindkraftspark med lagakraftvunnet tillstånd är Vinliden.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att den aktuella verksamheten innebär att det föreligger en viss risk för att nyttjandet av rastbetet vid samlad fotflytt och betet vid fri strövning försvåras och att den svåra passagen förstärks. Områdets grundläggande funktion att binda samman olika betesmarker och möjliggöra den öst-västliga förflyttningen bedöms dock bibehållas. Det direkta och indirekta betesbortfallet och konkurrerande markanvändningsintressen medför heller ingen annan bedömning. Mot denna bakgrund kan verksamheten vid en samlad bedömning inte anses påtagligt försvåra rennäringens bedrivande. Inte heller risken för påverkan på renskötselrätten bedöms utgöra hinder för lokaliseringen.

Skadeförebyggande åtgärder

Bolaget har föreslagit skadeförebyggande åtgärder i form av bl.a. korttidsuppehåll, samlingshagar och ersättning för stödutfordring och merarbete.

En grundläggande förutsättning för att meddela ett villkor är att tillståndshavaren har rättsliga och faktiska förutsättningar att klara de krav som villkoret innebär. Enligt miljöprövningsdelegationen är det därför inte möjligt att som skadeförebyggande åtgärder föreskriva sådana åtgärder som för att ha avsedd effekt ställer krav på att den enskilda samebyn måste bedriva sin renskötsel på ett visst sätt, t.ex. genom uppsamling. Vid

prövningen av tillåtligheten har därför inte heller sådana skyddsåtgärder beaktats.

Frågan om ersättning för stödutfodring och merarbete till den enskilda samebyn kan inte prövas i detta ärende.

I fråga om uppehåll i samband med samlad fotflytt gör miljöprövningsdelegationen bedömningen att uppehåll under såväl anläggning och drift utgör en lämplig skadeförebyggande åtgärd som skulle minska risken för påverkan på rennäringens bedrivande. Med beaktande av antalet renar och deras möjliga fördelning på olika betesgrupper bör uppehåll kunna ske vid tre tillfällen under förvinter respektive vår. Varje uppehåll ska vara upp till 48 timmar. Med skriftligen avses även e-post.

Kompensationsåtgärder

Som anförts ovan har bolaget föreslagit samlingshagar som en skadeförebyggande åtgärd, vilken miljöprövningsdelegationen enligt ovan inte har bedömt möjligt. Enligt 16 kap. 9 § miljöbalken får dock ett tillstånd förenas med en skyldighet att utföra eller bekosta särskilda åtgärder för att kompensera det intrång i allmänna intressen som verksamheten kan medföra. Med allmänna intressen avses i första hand naturvårdsintressen men kompensation kan även avse intrång i andra allmänna intressen (se prop. 1997/98:45 Del 2 s. 209), t.ex. rennäring. För att kompensera det intrång i det allmänna intresset av rennäring som verksamheten medför gör miljöprövningsdelegationen bedömningen att det är motiverat att bolaget ska uppföra två betes- och samlingshagar. Den ena hagen ska uppföras i området öster om den svåra passagen och den andra hagen i området väster om Inre Verkanliden där de båda flyttlederna möts. För att undvika att anläggningarna uppförs utan att användas ska uppförande endast ske efter begäran av berörd sameby. Med skriftligen avses även e-post. Sedan begäran av samebyn har skett ska bolaget inom tre månader ge in förslag på slutlig placering till tillsynsmyndigheten för godkännande. Placeringen ska godkännas av tillsynsmyndigheten som ska samråda med samebyn och ge fastighetsägaren tillfälle att yttra sig. Varje hage ska under en vecka kunna hålla 800 renar och vara försedd med fodersilo och kamrar för skiljning. Tillgång till vatten ska finnas. Lastramp och yta för lastbil kan inte anses vara till nytta för det allmänna intresset av rennäring. Bolaget ska vidmakthålla anläggningarna under tillståndstiden. Därefter ska anläggningarna tas bort och marken återställas om inte överenskommelse träffas med berörd sameby eller annan om övertagande av anläggningarna.

I fråga om markåtkomst kan berörd sameby i förhållande till berörd fastighetsägare hänvisa till sin rätt till utförande enligt 16 § rennärlagslagen (1971:437). Fastighetsägaren har därefter att anvisa plats för utförande. Om inte samebyn och fastighetsägaren kommer överens ska länsstyrelsen bestämma platsen.

Om samebyn inte utnyttjar sin rätt till utförande enligt rennäringslagen kan länsstyrelsen enligt 28 kap. 2 § miljöbalken besluta om tillträde för utförande av kompensationsåtgärder. I så fall ska bolaget inom en månad från tillsynsmyndighetens godkännande av hagarnas slutliga placering ansöka om tillträde hos länsstyrelsen. Utförandet ska ske inom ett år från anvisning av plats av fastighetsägaren eller lagakraftvunnet beslut om anvisad plats eller tillträde. Bolaget kan naturligtvis även skaffa sig markåtkomst på civilrättslig väg. Om så sker ska utförande ske inom ett år från tillsynsmyndighetens godkännande av hagarnas slutliga placering.

Bolagets åtaganden och förslag till villkor för rennäringen i övrigt

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det får anses oklart vad bolaget avser med parternas möjlighet att hänskjuta frågor till tillsynsmyndigheten. Någon sådan möjlighet föreligger normalt inte utöver i fråga om efterlevnaden av tillståndet. I övrigt omfattas bolagets åtaganden av det s.k. allmänna villkoret.

Förslag till arbetsområden ska lämnas till tillsynsmyndigheten för godkännande minst tre månader innan anläggningarbetena påbörjas.

I fråga om avverkning av skog i den omfattning det är nödvändigt för anläggningarna har något yrkande om särskilt beslut enligt 22 kap. 26 § miljöbalken inte framställts. Det saknas därför anledning att reglera detta särskilt.

Buller

Beräkningarna visar att gränsen på 40 dB(A) inte kommer att överskridas vid någon byggnad. Däremot nås gränsen vid en byggnad och ljudnivån ligger mycket nära 40 dB(A) vid ytterligare två byggnader. Då bolaget har möjlighet att anpassa vindkraftverken för att säkerställa att gränsen inte överskrids utgör detta inte något hinder mot att tillåta vindkraftetableringen.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser, med beaktande av vad som anförts ovan och med hänsyn till föreskrivna villkor, att det inte finns hinder mot verksamheten. Verksamheten och dess lokalisering är godtagbara utifrån miljöbalkens mål i 1 kap, de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap, inklusive kraven på skyddsåtgärder och försiktighetsprincipen i 2 kap. 3 §. Ansökan kan därför bifallas på det sätt och i den omfattning som framgår av beslutet.

Övriga överväganden

Inlämning av planer

Bolaget har yrkat att en skriftlig arbets- och tidplan och förslag till vägdragningar m.m. ska lämnas in senast *en månad* innan byggnads- och anläggningsarbeten påbörjas. För att ge tillsynsmyndigheten en rimlig tid för godkännande beslutar miljöprövningsdelegationen i regel att detta ska ske senast *tre månader* innan. Det finns inte skäl att göra en annan

bedömning i detta fall. Ett sådant villkor utgör inte något hinder för tillsynsmyndigheten att besluta att arbetena får påbörjas tidigare.

Radiosystemet MobiSIR

Trafikverket kan i dagsläget inte uttala sig om vindkraftsparken kommer att störa järnvägens radiosystem MobiSIR eftersom de inte har tillgång till verkens exakta placeringar. För att säkerställa att verken inte stör radiosystemet på ett oacceptabelt sätt har miljöprövningsdelegationen föreskrivit ett villkor som innebär att verkens slutgiltiga placering ska godkännas av Trafikverket.

Avvecklingsplan

Bolaget har i sin ansökan angett att fundamenten ska tas bort till 30 cm djup eller täckas över med ett 30 cm tjockt jordlager. Enligt Energimyndighetens och Naturvårdsverkets *Vägledning om nedmontering av vindkraftverk (2016)* bör det finnas ca 50 cm jordmaterial ovanpå fundamentet men i nivå med omgivande mark. Eftersom en återställning ligger så långt fram i tiden är det inte lämpligt att frågan avgörs nu. Frågan får istället avgöras av tillsynsmyndigheten vid godkännande av avvecklingsplanen.

Ekonomisk säkerhet

Bolaget har föreslagit en ekonomisk säkerhet på 560 000 kr per vindkraftverk. Miljöprövningsdelegationen anser inte att detta är en tillräcklig ekonomisk säkerhet. En beräkning av framtida avvecklingskostnader omfattar alltid ett stort antal osäkerheter, bl.a. avseende utförande och arbetskostnader. Utifrån en jämförelse med andra nyligen prövade parker med liknande verksamheter gör Miljöprövningsdelegationen bedömningen att den ekonomiska säkerheten istället ska bestämmas till 700 000 kronor per verk. Om beloppet skulle visa sig vara för lågt kan säkerheten komma att omprövas.

Delegation

Miljöprövningsdelegationen har möjlighet att delegera till tillsynsmyndigheten att besluta i frågor av mindre betydelse. De delegerade uppgifterna är av mindre betydelse och dessutom mer lämpliga att hanteras av tillsynsmyndigheten.

Igångsättnings tid

Enligt miljöprövningsdelegationens bör igångsättnings tiden bestämmas till sju år. Detta bl.a. för att inte tillståndet ska förfalla om beslut i fråga om nätkoncession drar ut på tiden. Teknikutvecklingen inom vindkraftsområdet utgör inte skäl för att tiden bör bestämmas till en kortare tid.

Redogörelse för ärendet

Tidigare beslut

Bolaget har sedan 2010 bygglov för att få uppföra åtta vindkraftverk på Yttre Verkanlinden. Bolaget har även anmält verksamheten enligt miljöbalken.

Samråd

Samrådet inleddes i januari 2013 då samråd hölls med länsstyrelsen och Storumans kommun. Därefter skickades samrådsunderlaget ut till ett stort antal myndigheter, organisationer och företag.

Samråd med allmänheten hölls den 30 januari 2013 i Skarvsjöby bygdegård. Inbjudan annonserades i ortstidningar och skickades med post till samtliga fastighetsägare inom 2 km från den planerade anläggningen.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning lämnades in till miljöprövningsdelegationen i juli 2014. Efter kompletteringar kungjordes ansökan i ortstidningarna i augusti 2015. Ansökan skickades på remiss till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Storumans kommun, Trafikverket, Försvarsmakten, Kammarkollegiet, Storumans flygplats, South Lapland Airport, Sametinget, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Bergsstaten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Luftfartsverket och Länsstyrelsen Västerbotten.

Yttranden har kommit in från Trafikverket, MSB, Bergsstaten, Vapsten sameby, Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, SGU, Energimyndigheten, Sametinget, LfV och Länsstyrelsen Västerbotten. Naturvårdsverket har meddelat att de avstår från att yttra sig.

Bolaget har därefter fått möjlighet att bemöta yttrandena.

Kommunstyrelsens arbetsutskott i Storumans kommun tillstyrkte ansökan i oktober 2015.

Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Yrkanden

Bolaget har i ansökan med komplettering yrkat att:

- igångsättningstiden ska bestämmas till 5 år från det att tillståndet vunnit laga kraft,
- tillståndet ska gälla i 35 år från det att tillståndet vunnit laga kraft,
- den bifogade miljökonsekvensbeskrivningen godkänns,

- ansökan ska omfatta uppställning och drift av mobilt krossverk under anläggningstiden,
- tillstånd meddelas i överensstämmelse med de villkor som anges i ansökan,
- den ekonomiska säkerheten ska vara 560 000 kr/vindkraftverk och att säkerheten ska ställas i sin helhet innan tillståndet får tas i anspråk.

Åtaganden

Nedan följer en lista över skadeförebyggande åtgärder som bolaget åtagit sig för att undvika negativa konsekvenser för människor och miljön. Åtaganden som föreslås regleras som villkor i tillståndet finns inte med i listan.

Landskapsbild

- Vindkraftverken kommer att ha en vit färg som gör att synbarheten minskar. Rotorbladen kommer att vara antireflexbehandlade. Utformningen blir enhetlig, utan reklam på vindkraftverkens torn (utöver tillverkarens logotyp).
- Hinderljusmarkeringen kommer att riktas uppåt så att ljus inte ska nå markytan.
- Bolaget kommer genom avtal med fastighetsägare att behålla en skogsrیدا som skymmer sikten mot vindkraftverken från fyra fritidshus i Västerhiske, ca 1 km sydväst om Yttre Verkanliden.

Naturmiljön

- Ingen del av vindkraftetableringen kommer att medföra fysiska ingrepp i områden med biotopskydd, områden med högsta naturvärdesklass enligt Enetjärn Naturs inventering och ett flertal av områdena av klass 2. Dessa områden benämns som stoppområde.
- Områden med skogliga värden som bedömts vara av klass 2 i Enetjärn Naturs inventering utgör hänsynsområden för skog där exploatering undviks så långt det är möjligt. Eventuell exploatering för vindkraftverk och tillhörande infrastruktur kommer så långt det är möjligt att ske i områdenas ytterkanter och i så fall med kortast möjliga vägdragning inom det utpekade området.
- Vid avverkning i områden som benämns hänsynsområde för skog kommer befintlig död ved och en andel av den avverkade skogen att lämnas i omgivande skog för att bidra till bibehållandet av de höga naturvärdena i objekten.
- Vindkraftverk med fundament och anläggningsytor kommer inte att anläggas i våtmark.
- Våtmarker utgör i grunden områden som undantas från anläggande av vägar. Maximalt två våtmarkspassager för väg och maximalt tre passager för kabeldragning kommer anläggas. Dessa områden benämns som hänsynsområde våtmarker.

- Väg över våtmark kommer att anläggas med teknik som säkerställer att det inte blir nedströms effekter i våtmarken. Vägen kommer att anläggas utan diken och, beroende på torvens djup, antingen på en permeabel bank eller på geotextil. Med dessa metoder säkerställer man att vatten kan passera i respektive under vägbanken.
- Kabeldragning över våtmark kommer anläggas på samma vis som vid anläggandet av en vinterbasväg, detta för att inte våtmarkens hydrologi ska påverkas. Arbetet sker vintertid då snön först packas på våtmarken vilket gör att tjälen tränger ner i myren och gör den körbar. Arbetsmaskiner kan då köra ut på våtmarken utan att orsaka körspår. Därefter grävs ett dike, kabeln läggs ner och diket återtäcks med det uppgrävda torvmaterialet. Den grävda ytan får sedan återvegeteras på naturlig väg.
- Den slutgiltiga utformningen av vägar, vindkraftverkens exakta positioner och placering av upplagsplatser ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
- Där anläggningsytor och nya vägar ligger nära områden med höga naturvärden kommer gränserna för dessa områden att markeras i terrängen under anläggningstiden i syfte att helt utesluta risken för körning och andra verksamheter inom dessa områden.
- Utgångspunkten är att vägdragningen kommer att utföras utan behov av markavvattning, vilket innebär att det inte kommer att vara aktuellt med någon tillståndspliktig vattenverksamhet.
- Förstärkning av vägar kommer att ske med stor hänsyn till bäckar för att inte påverka miljön i dessa genom exempelvis grumling och vandringshinder.
- Om det vid vägpassage av vattendrag behöver läggas ny trumma kommer detta att anmälas till länsstyrelsen enligt miljöbalken 11 kap 9 a §. Eventuella nya vägtrummor eller liknande kommer att anläggas så att vatten och vattenlevande djur fritt ska kunna passera.
- För att undvika grumling i nedströms liggande vattendrag ska markarbeten i anslutning till vattendrag utföras under perioder med låg vattenföring, dvs. inte under snösmältningsperioden eller under regniga perioder med hög ytvattenavrinning.
- Elnätet inom vindkraftsanläggningen kommer i huvudsak att följa vägdragningen och markförläggas. Därigenom undviks att skogshöns, rovfåglar m.fl. kolliderar med elledningar.
- Vindkraftsanläggningens anslutning till luftledning kommer att utformas så att risken för eldöd hos ugglor och rovfåglar minimeras.
- Om bon av hotade arter som stora rovdjur, rovfåglar eller ugglor upptäcks under anläggningsarbetet kommer länsstyrelsen kontaktas för samråd om utformning och villkor för det fortsatta arbetet.

Friluftslivet

- För att ha möjlighet att under byggskedet begränsa konsekvenser för dem som jagar inom utredningsområdet kommer en dialog att hållas med berörda jaktlag innan anläggningsarbetet startar.
- För att under byggskedet begränsa konsekvenser för skotertrafiken längs skoterleden vid Inre Verkanliden kommer en dialog att föras med den lokala skoterklubben. Vid behov kommer leden att dras om till ett nordligare läge.
- För att under driftskedet begränsa konsekvenserna för dem som jagar inom utredningsområdet ska bolaget genom samråd med jaktlagen säkerställa att driftspersonalen har uppdaterad information om planerade jaktaktiviteter i området.

Kulturmiljö

- En arkeologisk fältinventering kommer utföras då den slutgiltiga layouten är fastlagd.
- Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete ska arbetet omedelbart avbrytas till den del fornlämningen berörs. Den som leder arbetet ska omedelbart anmäla förhållandet till länsstyrelsen.

Rennäringen

- Bolaget ska ha en regelbunden kontakt (minst årligen) med samebyn som följer nedanstående ramar:
 - * Bolaget kallar till samrådsmöte 1 gång per år, eller när någon av parterna påkallar ett möte.
 - * Dagordning skickas ut tre veckor före fastställt datum för eventuella kompletteringar/korrigeringar och fastställs senast en vecka innan mötet. Samrådsmöte kan undantagsvis hållas med kortare framförhållning om ärendets natur gör det mer eller mindre akut.
 - * Bolaget står för lokal samt samebyns representanters resekostnader och på förhand överenskommet arvode.
 - * Samebyn ska kunna lyfta de frågor, som berör/är knutna till verksamheten.
 - * Parterna kan vid oenighet/tvist hänskjuta frågan/frågorna vidare till tillsynsmyndigheten eller den myndighet som äger rätt att avgöra tvisten.
 - * Bolaget får inte överlåta/försälja vindkraftsanläggningen utan att ovanstående villkor fortsätter gälla.

Ljud och skuggor

- Vindkraftverkens placeringar anpassas inom utredningsområdet så att gällande riktlinjer för ljud kommer att hållas.
- Vindkraftverkens placeringar justeras så att riktvärden för skuggor kommer att hållas.

- Vindkraftverken kommer att vara målade med en matt färg som minimerar reflexer.

Byggtiden

- Anläggningen kommer att byggas med bästa tillgängliga teknik med strävan att minimera omfattningen av störande buller från byggverksamheten.
- Uppstår besvärande problem med damning i samband med transporterna på vägarna i området kommer vägarna att saltas och därefter vattenbegjutas i syfte att binda dammet.
- Kraftigare störningar såsom från bergsprängningar kommer inte att utföras mellan klockan 19.00 och 07.00.
- Eventuell förvaring av oljor och andra kemikalier inom vindkraftsanläggningen under byggskedet kommer att ske med inlåsning i containers på avsedda områden.
- För att ha möjlighet att begränsa konsekvenser för de som jagar inom utredningsområdet kommer en dialog att hållas med berörda jaktlag innan anläggningsarbetet startar.
- Fred. Olsen Renewables och samebyn ska föra en dialog under anläggningsskedet med syfte att detta skede ska gå så smidigt som möjligt för båda parter.
- Hastighetsbegränsning kommer finnas på interna vägar och vid infarter till vindkraftsanläggningen för att reducera olycksrisk och störning.
- Det kommer att finnas speciella avfallsområden där allt avfall ska förvaras.

Risker

- Arbete ska ske med erforderlig förberedande utbildning och skyddsutrustning.
- Vindkraftverken får beträdas endast av behörig personal.
- Vindkraftsanläggningen kommer att kontrolleras och servas efter ett systematiskt underhållsprogram.
- Vindkraftverken kommer att vara försedda med ett styrsystem som automatiskt stänger av dem vid mycket kraftig vind, vanligtvis vid ca 25 m/s beroende på typ av vindkraftverk, för att de inte ska utsättas för alltför stora påfrestningar.
- Vindkraftverkens styrsystem kommer också att känna av om de aerodynamiska egenskaperna förändras, vilket gör att övervakningssystemet signalerar en avvikelse och det enskilda vindkraftverket stoppas.
- Vindkraftverkens styrsystem omfattar också övervakning så att vindkraftverken stannar vid för hög temperatur.
- Inga oljeprodukter lagras i vindkraftverken.

- Varningsskyltar kommer att sättas upp kring vindkraftverken och vid infarter till vindkraftsanläggningen. Hur skyltningen utförs ska godkännas av tillsynsmyndigheten.
- Utrustning för höghöjdsräddning kommer att finnas vid varje vindkraftverk.
- Utrustning finns i maskinhuset för nedfirning på utsidan av varje enskilt vindkraftverk.
- Åskledare finns på vindkraftverken. Vindkraftverken kommer vara väl jordade för att förebygga person- och saksador.
- Vindkraftverken övervakas kontinuerligt.
- Bolaget kommer att placera vindkraftverken 50-100 m från den interna huvudvägen genom anläggningen så att gående och fordon inte ska befinna sig under vindkraftverken.

Bolagets förslag till villkor

Villkor för rennäringen

- Bolaget ska fastställa tydliga arbetsområden som inte tar mer yta i anspråk än vad som är nödvändigt. Verksamheten ska inte bedrivas utanför dessa områden. För väg och vindkraftverk kommer dessa arbetsområden att vara desamma som den avverkade ytan. Störda markytor som inte används efter byggfasen, t.ex. tillfälliga uppställningsytor, ska återvegeteras.
- Bolaget ska under hela verksamhetstiden ha en särskild kontaktperson som samebyn kan kontakta. Uppdaterade kontaktuppgifter ska förmedlas till samebyn.
- I samband med byggstart av vindkraftsparken ska bolaget i första hand bekosta uppförandet av tre samlingshagar. Varje hage ska kunna hålla en större renhjord i vart fall upp till en vecka och innefatta tillhörande anläggningar för förvaring av foder, lastramp etc. I andra hand ska bolaget uppföra nämnda anläggningar på de platser samebyn meddelat. Den preliminära lokaliseringen är öster om väg E45, t.ex. vid Långnäs och väster om utredningsområdet, t.ex. vid "Kronkilen". Preliminär lokalisering för den tredje hagen, som ej är beskriven i miljökonsekvensbeskrivningen, är öster om E45 passage över Storbäcken. Den tredje hagen avser underlätta nyttjande av flyttled norr om utredningsområdet.

Bolaget ska hålla samråd med samebyn gällande samlingshagar minst 6 månader innan anläggningsstart och som senast vid utgången av det kalenderår som föregår året för anläggningsstart. Önskar samebyn uppföra samlingshagarna i egen regi ska den färdigställa hagarna under kommande barmarkssäsong och som senast den 1 oktober. Bolaget ställer nödvändiga och rimliga resurser till förfogande för att samebyn ska kunna färdigställa hagarna inom utsatt tid och uppför dem åt samebyn om den så önskar.

Underlåter samebyn att färdigställa hagarna eller meddela att platser så att bolaget kan färdigställa hagarna inom utsatt tid, kan bolaget starta byggnationer, färdigställa och driftsätta vindkraftsanläggningen utan att hagarna är uppförda.

Bolaget är villigt att ansvara för nedmontering av samlingshagarna då vindkraftsparken tas ur drift. Vill samebyn behålla hagen ska återställningsansvaret då övergå till samebyn.

- Bolaget får avverka skog för vägar innan anläggningsstart givet att det inte sker under samebyns höstflytt (oktober-december) eller under samebyns vårflytt (mars-april). Åtgärden motiveras genom betydande tids- och kostnadsbesparingar för bolaget. Bolaget ska meddela samebyn innan avverkning utförs.
- Bolaget ska bekosta ett stöd om 200 000 SEK årligen för att underlätta renskötseln inräknat stödutfodring av renar i samlingshagar vid flytt, årligt underhåll av samlingshagar samt fördyrande kostnader och merarbete. Stödet ska erläggas under vindkraftsparkens livstid från den dag då anläggningsarbetena påbörjas och till dess efterbehandling slutförts. Ersättning betalas ut för fem år i taget vilket innebär att samebyn får 1 000 000 SEK att förfoga över från det första året. Årligt stöd ska indexregleras före varje utbetalning, utifrån Index 1989=100 och basmånad december 2015 (314,21)
- I samband med sammanhållen fotflytt förbi området kring Inre och Yttre Verkanliden ska bolaget, under förutsättning att samebyn kan påvisa motiven för det, göra korttidsuppehåll i anläggning eller drift. Uppehållet får inte vara längre än 48 timmar och får inte ske mer än max 2 gånger per kalenderår (förvinter och vår). Ifall oförutsedda händelser uppstår vid flytt enskilda år, ska dialog om längre driftuppehåll företas. Transport med lastbil, på bolagets bekostnad, ska övervägas om samebyn och bolaget kommer överens om det.

Samebyn ska meddela bolagets kontaktperson 48 h före korttidsuppehållet ska ske.

Övriga villkor:

- Bolaget ska senast en månad innan byggnads- och anläggningsarbeten påbörjas lämna in en skriftlig arbets- och tidsplan till tillsynsmyndigheten. Av planen ska de olika byggnads- och anläggningsmomenten ingå. Tillsynsmyndigheten ska även meddelas vid byggstart samt driftsättning av vindkraftsanläggningen.
- Förslag till vägdragningar, placering av uppställningsytor samt uppförande av övriga byggnader m.m. för vindkraftens behov ska lämnas till tillsynsmyndigheten för godkännande senast en månad innan

anläggningsarbetena påbörjas. Förslaget ska även föregås av samråd med samebyn.

- Vindkraftverkens exakta positioner, anläggande av vägar för vindkraftsanläggningens behov samt placering av övriga byggnader som hör anläggningen till ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
- Bolaget ska i god tid och senast en månad innan byggnationerna påbörjas meddela Post- och Telestyrelsen, Försvarsmakten och Luftfartsverket om vindkraftverkens exakta koordinatposition och totalhöjd över havet.
- Vindkraftverkens totalhöjd får vara maximalt 210 m.
- Vindkraftverken ska ha en diskret utformning och färgsättning. Reklam får inte förekomma på vindkraftverken utöver namn på tillverkare och verksamhetsutövaren.
- Vindkraftverken ska förses med sådan hindersmarkering som föreskrivs av Försvarsmakten och Transportstyrelsen.
- Buller från verksamheten, efter det att vindkraftverken tagits i drift, ska begränsas så att det inte ger upphov till en högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostads- eller fritidshus än 40 dB(A).
- Vindkraftverken får inte vid permanent bostad eller varaktigt fritidsboende ge upphov till mer än skuggbilder överstigande 30 timmar teoretiskt skuggbildning per år. Faktisk skuggbildning
- Vindkraftverken ska utrustas med åskledare samt automatstopp. Detta är dels relaterat till isbildning på rotorbladen och dels till höga vindhastigheter som föranleder att verken bör stoppas.
- Bolaget åtar sig att förse vindkraftverken med avisningssystem eller liknande teknologi för att tillse att man på bästa sätt avvärjer risken för iskast.
- Vägar, fundament och elledningar ska anläggas på ett sätt som i möjligaste mån begränsar skador på natur- och kulturvärden.
- Bolaget ska senast en måndag efter det att vindkraftsparken är uppförd meddela detta till tillsynsmyndigheten. Senast 12 månader efter drifttagande av vindkraftsparken ska temporärt nyttjade markytor återställas.
- Kvarvarande uppställningsplatser ska efter gruppstationens drifttagande lämnas i ett estetiskt snyggt skick.
- För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som möjliggöra en bedömning av hur tillstånd med villkor och föreskrifter följs.
- Skriftlig anmälan, som omfattar arbets- och tidplan för återställning av området, ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast 12 månader innan vindkraftverk (enstaka eller samtliga) permanent tas ur drift. Av anmälan ska även framgå vilka åtgärder som avses vidtas för att återställa området. Tillsynsmyndigheten ska godkänna anmälan innan åtgärderna påbörjas. Senast 24 månader efter respektive vindkraftverks

nedmontering ska återställningen vara utförd. Återställningsarbeten ska utföras efter samråd med markägare, berörd sameby och tillsynsmyndighet.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Lokalisering

Verkanliden ligger 13 km sydväst om Storuman i Storumans kommun, strax väster om väg E45. Det är ett kuperat landskap med skogsbeklädda berg och däremellan liggande flacka dalgångar med skog, sjöar och våtmarker. Utredningsområdet består av två delområden, höjderna Inre och Yttre Verkanliden. Höjden inom utredningsområdet varierar mellan 425 och 570 m.ö.h. Inom utredningsområdet används skogen för skogsproduktion och området domineras av yngre skogar och hyggen planterade med gran. I omkringliggande bebyggelse bor ca 300 personer.

De närmsta byarna är Verksamheten, Näsvattnet, Lönnberg, Norrberg, Skarvsjöby och Långsjöby.

Vid Långsjöby ca 4,5 km nordväst om Verkanliden planeras en vindkraftsanläggning med 40 vindkraftverk. Vid Gråtanliden ca 3,5 km sydväst om utredningsområdet planeras en annan vindkraftsanläggning.

Planfrågor

Det finns inga områden av riksintressen inom utredningsområdet. Däremot går det flyttleder av riksintresse för rennäringen norr och söder om området.

Storumans kommun antog 2010 ett tillägg till översiktsplanen för vindkraft. Tilläggsplanen anger att Inre Verkanliden anses vara ett område med goda förutsättningar för vindkraft men p.g.a. bristande kartmaterial har kommunen inte kunnat utreda alla vindområden med goda förutsättningar för vindkraft. Verksamheten planeras således inte inom något av de områden som kommunen anser olämpliga för vindkraft.

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget vill uppföra högst 27 vindkraftverk med en totalhöjd på maximalt 210 m. Vindkraftverkens placering inom utredningsområdet är inte fastställd utan ansökan sker enligt boxmodell. Enligt en preliminär layout kan ca 7 verk placeras på Yttre Verkanliden och ca 20 verk på Inre Verkanliden. Mätningarna har visat att medelvindhastigheten överskrider 7 m/s över utredningsområdet. Förväntad årlig produktion är 280 GWh.

Befintliga vägar kommer så långt möjligt att användas men det krävs nya vägar fram till varje vindkraftverk. Bolaget beräknar att ca 8 km befintlig väg behöver rustas upp och att 12 km ny väg kommer att behöva anläggas. Vägarna ska helst ha en svängradie på 300 m men åtminstone 50 m. De

interna vägarna behöver ha en körbanebredd på minst 5 m och bredare vid kurvor. Bolaget kommer också att behöva anlägga mötesplatser.

Den avverkade ytan vid varje vindkraftverk kommer att uppgå till ca 0,4 ha. Inom varje delområde behövs en uppställningsplats med en yta på ca 1 ha (100 x 100 m). Bolaget kommer också att anlägga två servicebyggnader som upptar ca 600 m². Vid varje servicebyggnad tillkommer en permanent yta om max 10 000 m² för uppställning av fordon. Under byggtiden behövs även tillfälliga uppställningsplatser för byggbaracker, fordon och liknande. Ytorna kommer att vara högst 5 000 m² stora. En eller två transformatorstationer kommer att anläggas i de båda delområdena. Ansökan omfattar också ett mobilt krossverk.

Elnätet mellan verken kommer att markförläggas och så långt möjligt i anslutning till vägar. Anslutningen till elnätet bestäms senare men troliga alternativ är Umluspen eller Grundfors.

Byggtiden beräknas till två år och vindkraftsanläggningen bedöms kunna vara i drift under ca 25 år. Därefter monteras verken ner och allt material, inom ekonomiskt försvarbara gränser, återvinns. Fundamenten tas bort till 30 cm djup eller täcks med jordlager med 30 cm djup. Elkablar som inte kommer att brukas eller nyttjas klipps på 30 cm djup och lämnas kvar. Byggnader demonteras och flyttas och uppställningsytor återställs. Vägarna blir kvar och på anläggningsytorna planteras skog.

Bolaget strävar efter massbalans inom området. Om det finns behov av en ny täkt kommer separat tillstånd att sökas.

Tillåtlighet

Bolaget har redovisat hur de uppfyller de allmänna hänsynsreglerna och hur den planerade verksamheten påverkar de nationella miljömålen.

Utredningsområdet är enligt bolaget mycket lämpligt för vindbruk med hänsyn till god efterlevnad av målet om att vindkraftproduktion och dess utbyggnad ska uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Storumans är positiva till vindkraftetableringen och har tillstyrkt verksamheten. Anläggningen måste därför anses vara tillåtlig enligt bolaget.

Miljökonsekvensbeskrivning

Av bolagets beskrivning av miljökonsekvenserna framgår i huvudsak följande:

Lokaliseringsalternativ och nollalternativ

När bolaget började undersöka områden lämpliga för vindbruk i Sverige var fokus på fjällkedjan eftersom det finns flera områden med mycket goda vindförutsättningar som är tillräckligt stora för att rymma 30-80 vindkraftverk. Senare har bolaget även undersökt lämpliga platser i skogslandet och vid kusten. Lokaliseringsutredningarna har grundat sig på olika faktorer som t.ex. vindförhållanden, nätanslutning och konkurrerande intressen.

Bolaget har undersökt flera platser inom Storumans kommun. Efter en granskning skiljdes fyra potentiella områden ut, varav Verkanliden är ett. Övriga områden är Södra Storfjället, Sundberget och Frostberget. Verkanliden bedöms som det bästa alternativet då området har bra vindförhållanden, rymmer ett större antal vindkraftverk, har en topografi som ger låg turbulens, närhet till väg och elnät samt få närboende.

Nollalternativet innebär att den planerade parken inte byggs. Däremot uppförs åtta vindkraftverk med 150 m höjd på Yttre Verkanliden enligt gällande bygglov. Ingreppen i skogs- och myrlandskapet och i rennäringens vinterbetesmarker vid Inre Verkanliden uteblir.

Naturmiljö

Naturvärden

Yttre Verkanliden består av grandominerad skog med inslag av löv, främst björk men även sälg. Större delen av utredningsområdet har avverkats och utgörs idag av hyggen och ungskog. I östra delen finns äldre skogsbestånd kvar. I branterna på Oxskallen, i den nordöstra delen, finns gammal skog med högt naturvärde. Markvegetationen är frodig med bl.a. blåbär och kovaller samt orkidéerna Jungfru Marie nycklar och spindelblomster.

Även Inre Verkanliden är kraftigt påverkat av skogsbruk med stora hyggen och ungskogar av gran. Här finns dock lite större bestånd av äldre skog kvar, främst på bergets nord- och nordostsluttningar. Skogen består av frodig, grovstammig granskog på örtrik mark, med större inslag av tall på magrare partier i de övre delarna av sluttningen. Det finns en kontinuitet av gamla träd och död ved vilket har medfört ett rikt inslag av rödlistade vedsvampar knutna till såväl färsk som nedbruten död ved. På grova granlångor finns olika rödlistade arter som t.ex. rynkskinn, rosenticka och gräddticka och på gammal sälg den fridlysta dofttickan.

Myrarna i område är små och relativt artfattiga. På myrarna växer det rikligt med Jungfru Marie nycklar och en del korallrot och spindelblomster. Myrarna är i princip opåverkade av dikning men ofta omgivna av hyggen och ungskog med endast smala kantzoner av senvuxen gran och björk. Gölar och sträng-flarkformationer är sällsynt förekommande med undantag för Rödmosamyran och Nordestmyran på Inre Verkanliden och två mindre myrar på Yttre Verkanliden. Det finns inga sjöar och enbart några få bäckar i utredningsområdet. Bäckarna är små och utgör inga vattenförekomster.

Skyddad natur

Det finns två mindre grannaturskogar på Inre Verkanliden som klassats som nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen. Skogarna är formellt skyddade som biotopskyddsområde.

Fåglar

Bolaget har inventerat området med avseende på skogsfåglar, våtmarksfåglar samt en allmän observation av fågellivet i samband med naturvärdesinventeringarna. Riktade inventeringar har skett när det gäller spelplatser för tjäder och orre samt kungsörn.

Fågellivet utgörs av vanliga skogsfåglar som t.ex. trädpiplärka, rödstjärt och bofink. Samtliga skogshöns finns representerade liksom större hackspett, tretåig hackspett och spillkråka. Andra arter i området som är speciellt knutna till norrländska skogar är sidensvans och lavskrika. Under inventeringen 2013 noterades att fjällvråk häckar i området. Inventeringen av våtmarksfåglar visade att den vanligaste arten som häckade i utredningsområdet är grönbena, vilken är upptagen i bilaga 1 till Fågeldirektivet. Det finns inga större spelplatser för orre eller tjäder inom utredningsområdet.

Det finns inga kända större flyttleder för fåglar i utredningsområdet. Däremot kan man förvänta sig ett visst fågelsträck längs med älvdalarna. Älvdalarnas lopp i nordvästlig till sydvästlig riktning gör dem lämpliga som ledlinjer i landskapet för flyttande fåglar. Utredningsområdets läge på höjderna mellan älvdalar gör dock att inga tätare flyttstråk på väg mellan kusten och inlandet förväntas passera genom dem. De fåglar som utnyttjar termiken, t.ex. havsörn, kungsörn och trana kan dock passera över höjderna.

Kungsörn

Det finns sedan tidigare kännedom om tre kungsörnsrevir i anslutning till utredningsområdet. För två av reviren har kungsörnsgruppen i Västerbotten kännedom om de exakta boplatserna, vilka ligger ca 4 respektive 6 km från utredningsområdet. För det tredje reviret är boplatserna inte kända men kungsörnsgruppen bedömer att det ligger ca 5-8 km från utredningsområdet.

Bolaget lät genomföra en kungsörnsinventering i fyra dagar under våren 2013. De tre kända kungsörnsparerna noterades men inga observationer på att

någon boplatz skulle finnas på Yttre eller Inre Verkanliden eller inom 3 km från utredningsområdet. Resultatet stämmer överens med den inventering som utfördes 2010. Det är därför inte sannolikt att utredningsområdet kring Verkanliden hyser häckande kungsörn.

Däggdjur

Bolaget har genomfört en pilotstudie där de undersökte fladdermusförekomst genom att sätta ut tre autoboxar under fyra nätter i augusti vid Stenbergafäbodarna. Inventeringen visade 41 passager av arten nordfladdermus. Bolaget drar utifrån detta slutsatsen att tätheten av nordfladdermus är låg i och i anslutning till utredningsområdet.

I övrigt finns de vanliga däggdjursarterna såsom älg, skogshare, räv, mård och ekorre. Även björn och lo finns i området.

Artskydd

Flera arter som omfattas av artskyddsförordningens bilaga 2 har påträffats i området, t.ex. spindelblomster, Jungfru Marie nycklar, korallrot, revlummer och dofticka. Enligt bolaget är området inte av stor vikt för arternas överlevnad i stort. Arterna förekommer också främst i områdena med höga eller mycket höga naturvärden. Eftersom dessa områden i hög grad undantas exploatering anser bolaget att endast enstaka individer kommer att beröras.

Kulturmiljö

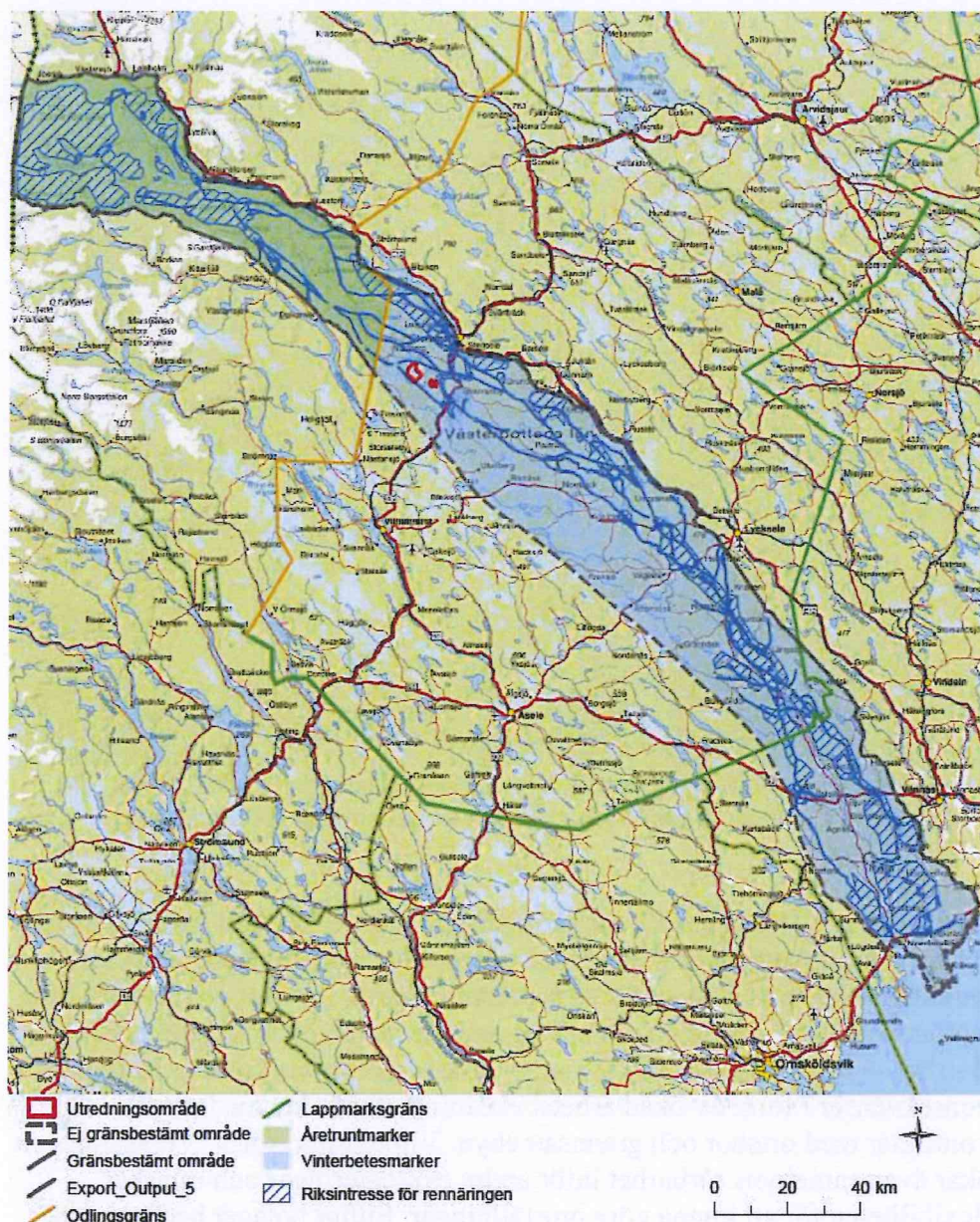
Kulturmiljön i utredningsområdet har kartlagts genom en kulturhistorisk förstudie. Förstudien visade att det inte finns några registrerade fasta fornlämningar, värdefulla kulturmiljöer eller byggnadsantikvariskt intressanta objekt i eller i närheten av området. Sex kilometer från utredningsområdet ligger däremot en värdefull fäbodmiljö, Jan-Larsbodarna. Vindkraftsparken kommer att synas från delar av fäbodmiljön. Den visuella påverkan begränsas kraftigt då Jan-Larsbodarna omges av skogslandskap. Avståndet gör också att den möjliga påverkan bedöms som liten.

Markanvändning

Rennäring

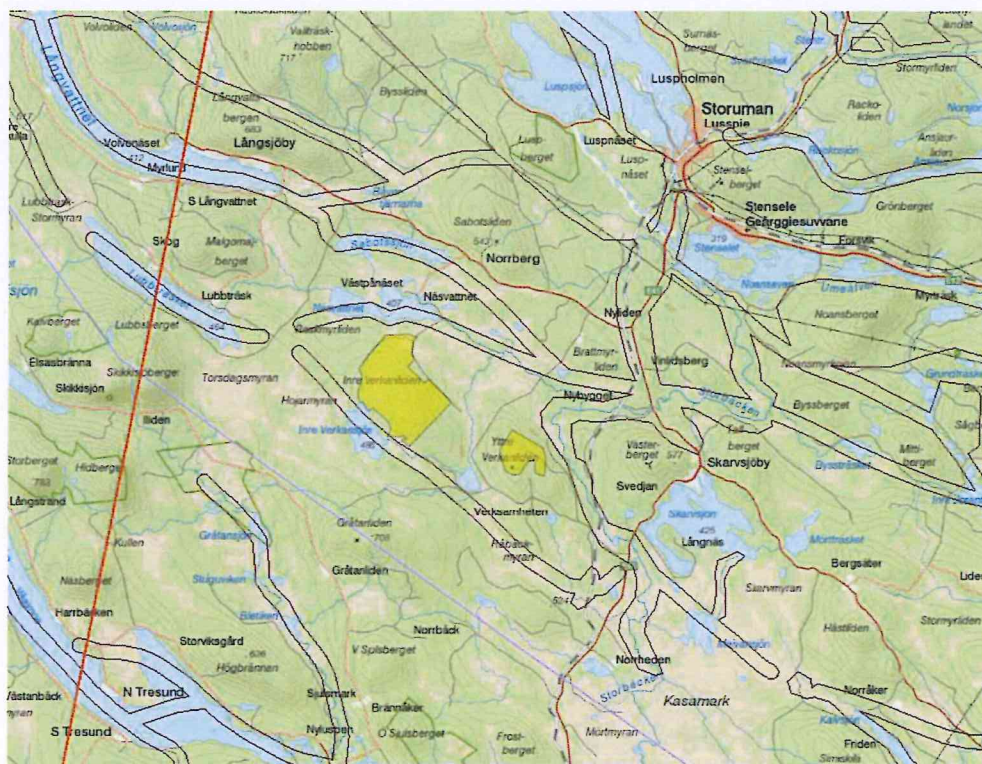
Utredningsområdet ligger längst västerut inom Vapsten samebys vinterbetesmarker och ingår i ett område som fyller en viktig funktion för att binda samman olika betesmarker och möjliggöra den öst-västliga förflyttningen vid fri strövning och sammanhållen fotflytt.

Utredningsområdet används inte för varaktigt vinterbete utan har sin främsta funktion som rastbete vid flytt och för fritt strövande renar som samebyn inte lyckats samla inför höst- respektive vårflytt.

Figur 2 Vapsten samebys betesmarker

Inom tre kilometer norr respektive söder om utredningsområdet går flyttleder utpekade som riksintrasse för rennäringen. Under många år har samebyn dock i huvudsak flyttat renarna med lastbil. Samebys långsiktiga mål är att kunna återuppta flytt till fots. Även de renar som strövar fritt mellan åretruntmarkerna och vinterbetesområdens följer i huvudsak de utpekade flyttlederna. Ett normalår handlar det om ca 300-400 renar. Öster om utredningsområdet ligger ett område som är utpekad som riksintrasse för rennäringen som svår passage i form av Norrhedens torvtäkt, Storbäcken, E45 och Inlandsbanan.

Figur 2 Karta över utredningsområdet (gult), odlingsgränsen tillika gränsen för åretruntmarkerna (röd fet linje) och områden av riksintresse för rennäringen (mörklila linjer)

Vad gäller konsekvenser för rennäringen har bolaget bedömt förlusterna till följd av direkt betesbortfall som små eftersom området inte används för varaktigt vinterbete. Påverkan på förutsättningarna för flytt och fri strövning bedöms inte vara lika stor som när ett område används för varaktigt bete. Barriär- och spridningseffekter har dock bedömts kunna komma att innebära konsekvenser i form av ökad arbetsbelastning, ökade kostnader och konflikter med ortsbor och grannsamebyn, Vilhelmina Norra. Verksamheten ökar även samebyns sårbarhet inför andra exploateringar och minskar flexibiliteten för att kunna göra omställningar. Enligt bolaget bedöms den planerade verksamheten inte påtagligt försvåra rennäringens bedrivande. Verksamheten riskerar dock att försvåra flyttledernas funktion och nyttjandet av rastbetet samt förstärka den svåra passagen.

För en mer utförlig redogörelse, se rennäringens utredningen, bilaga 11 till miljökonsekvensbeskrivningen.

Friluftsliv

De marker som ingår i utredningsområdet används för jakt under senare delen av hösten fram till januari. Under barmarkssäsongen nyttjar lokalbefolkningen markerna för bär- och svampplockning. Upplevelser med skoter dominerar under vinterhalvåret och ett fåtal personer kan också röra sig i området med skidor. En skoterled följer den västra gränsen av Inre Verkanliden och går delvis inom utredningsområdet. Fiske förekommer,

framförallt vintertid i sjöar och bäckar omkring utredningsområdet. Bäckarna och sjöarna är dock inte utpekade som förslag på fiskevatten på Storumans kommuns hemsida eller hemsidan för fisketurism i Lappland.

Det finns tre olika jaktlag för älg som täcker utredningsområdet.

Landskapsbild

Landskapet vid Verkanliden är ett kuperat, skogsbrukspräglat skogslandskap. Bergen som parken ska anläggas på är relativt flacka men med branta sluttningar åt nordost. Höjderna ligger på 480 till 570 m.ö.h. Inom ett par mils radie finns ett flertal toppar med höjder på över 700 m.

Bebyggelsen i landskapet följer i huvudsak dalgångarna. Inom 5 km från utredningsområdet finns ett fåtal byar och merparten av husen nyttjas för fritidsboende. Två av byarna, Näsvattnet och Nymyrliden, är belägna vid sjöar som öppnar upp landskapet och gör att merparten av vindkraftverken kommer att synas väl från dessa byar. Vindkraftverken kommer även att synas väl från Granhem. Från Västerhiske, som ligger vid Yttre Verkansjöns östra sida, skymms sikten mot anläggningen av en skogsriddå. Både vid Västerhiske och Granhem är merparten av bebyggelsen orienterad från den planerade vindkraftsanläggningen.

För de byar som ligger mellan 5-7 km från utredningsområdet kommer sikten mot vindkraftsanläggningen vara begränsad, främst p.g.a. närliggande skog. Från byarna Stensele och Långsjöby, som ligger ca 10-14 km från vindkraftsanläggningen kommer vindkraftverken att synas väl från öppna platser. Samma sak gäller för Storuman.

Miljö- och hälsoskydd

Buller

Bolaget har utfört ljudberäkningar enligt gällande svenska rekommendationer utfärdade av Naturvårdsverket. Beräkningarna visar att riktvärdet på 40 dBA inte kommer att överskridas vid någon byggnad. Däremot kommer bullervärdet ligga mycket nära riktvärdet vid två byggnader och nås vid en byggnad. Byggnaderna som berörs utgörs av en permanentbostad och två fritidshus. Vid ytterligare fyra fritidshus ligger ljudnivåerna i ett värsta scenario över 35 dBA.

Det befintliga vindkraftverket på Västerberget och den planerade vindkraftsanläggningen i Långsjöby kommer inte att medföra kumulativa effekter när det gäller ljud. Det saknas information för att kunna göra en bedömning av kumulativa effekter för den planerade vindkraftsanläggningen vid Gråtanliden.

Skuggor

Bolaget har utfört skuggberäkningar för vindkraftsanläggningen enligt gällande svenska rekommendationer. Beräkningarna visar att skuggorna maximalt kommer att kunna sträcka sig 1,35 km bort. Teoretiskt kommer två byggnader att kunna nås av skuggor någon gång under ett år. Nu gällande rekommendationer innebär att den faktiska skuggtiden inte bör överstiga 8 h/år och 30 min/dag. Denna kommer inte att överskridas utan som mest vara 4,38 h vid en enda byggnad.

Säkerhet

Den mest påtagliga säkerhetsrisken under drifttiden bedöms vara nedisning och risk för isras och iskast. När is och snö ansamlas på vindkraftverken finns risk att det lossnar och faller ner. Risken är störst rakt under vindkraftverket och rotorn, inom en ca 50 m radie från verket.

Miljökvalitetsnormer

Bolaget gör bedömningen att en vindkraftetablering vid Verkanliden inte kommer att medföra att någon miljökvalitetsnorm överskrids.

Samrådsredogörelse

Bolaget har redogjort för genomförda samråd. Av samrådsredogörelsen framgår det att bolaget haft samråd med länsstyrelsen, kommunen och ett stort antal myndigheter organisationer och företag. Allmänheten, och boende inom 2 km radie från den planerade anläggningen, bjöds in till ett särskilt samrådsmöte som hölls i Skarvsjöby.

Vapsten sameby var en del av samrådet genom att de deltog i rennäringsutredning som genomfördes under våren 2013. Inom ramen för rennäringsutredningen hölls tre samrådsmöten med samebyn.

Under samrådstiden kom 30 yttranden in, varav 19 med synpunkter på eller upplysningar angående projektet. Bolaget har i samrådsredogörelsen och miljökonsekvensbeskrivningen beaktat de synpunkter som kom fram under samrådet.

Yttranden

Trafikverket har bl.a. framfört att avståndet mellan vindkraftverk och allmän väg ska motsvara verkets höjd, att ändrad eller ny anlutning till allmän väg kräver väghållarens tillstånd och att ledningskorsning med väg och järnväg kräver särskilt tillstånd. För järnväg ska samråd ske med Trafikverket om anläggningen påverkar trafikmängden i någon järnvägs-korsning. Trafikverket behöver koordinater för verkens placering för att kunna avgöra om vindkraftsparken kommer att störa MobiSIR.

Vapsten sameby har yrkat att tillstånd inte ska beviljas och att miljökonsekvensbeskrivningen inte ska godkännas. Till stöd för sin talan har samebyn anfört i huvudsak följande.

Vapstens sameby innehar renskötselrätt till de fastigheter som berörs av ansökan. Den planerade verksamheten skulle om tillstånd lämnas utgöra en inskränkning av samebyns renskötselrätt. Verksamheten påverkar renskötselns förutsättningar till vinterbete och nyttjande av intilliggande betesområden på ett sådant sätt att verksamheten inte bör ges tillstånd. Bevisbördan för att en exploatering kan genomföras utan att påverka rennäringen i otillåten omfattning ska rimligen inte ligga på berörd sameby utan på sökanden. Samebyn anser inte att ansökan uppfyller de krav som rimligen kan ställas på en verksamhetsutövare och att miljöprövningsdelegationen måste beakta detta vid sin prövning.

Renskötselrätten utgör en bruksrätt till fast egendom som gäller under obegränsad tid och inte kan sägas upp. Den omfattas av grundlagen och Europakonventionens egendomsskydd. Samebyns civila rättigheter förbises vid planeringen av t.ex. vindkraft. Verksamhetsutövaren bör i likhet med sina avtal med berörda fastighetsägare även lösa rådighetsfrågan gentemot renskötselns genom avtal.

Det är felaktigt att rennäringen är flexibel och kan anpassa sin markanvändning till de förändringar som sker inom renbetesområdena. Samebyn kan inte heller acceptera att rennäringen själv har fått och får bära kostnaderna för detta. Ersättning bör utgå för såväl faktisk skada som för den inskränkning som verksamheten innebär på nyttjanderätten som sådan.

Samebyn är av uppfattning att inskränkningar i samebyars egendomsrätt accepteras mer lättvindigt än inskränkningar i andra rättigheter. Detta är ett brott mot ICERD (International Covenant on Elimination of all Racial Discrimination) och motsvarande sedvanerättsliga regler. Sverige är skyldigt att säkerställa möjligheten till att fortsatt bedriva renskötsel i varje sameby. Exploateringar som riskerar att omindetgöra möjligheten att bedriva renskötsel ska i enlighet dels med nationell lagstiftning samt folkrättsliga åtaganden inte tillåtas.

Miljöprövningsdelegationen har vid sin tillåtlighetsprövning att i första hand beakta rennäringen som ett allmänt intresse, bl.a. enligt 3 kap. 5 § miljöbalken. Eftersom det inte är särskilt sannolikt att något avtal rörande de civilrättsliga frågorna mellan bolaget och samebyn kommer till stånd anser dock samebyn att miljöprövningsdelegationen även bör föreskriva villkor som ersätter skada på renskötsel. Bakgrunden till 3 kap. 5 § miljöbalken är att renskötsel av staten har ansetts vara en förutsättning för den samiska kulturen och att riksdagen i olika sammanhang har uttalat att den samiska kulturens fortlevnad måste garanteras. För att renskötsel i Vapstens sameby ska klara sig över tid krävs att de grundläggande förutsättningarna för renskötsel i samebyn ges det skydd i förhållande till andra

konkurrerande intressen som lagstiftaren uttryckligen har avsett. Detta innebär att det måste finnas grundläggande förutsättningar för rennäringen inom respektive sameby i form av säker tillgång till sådana områden som har avgörande betydelse för möjligheterna att bedriva renskötsel. Det aktuella området utgör s.k. vinterbetesområde som ligger närmast åretruntmarkerna. Det innebär att området fyller en viktig funktion under såväl höst och vår. Samebyn har under många år flyttat renar med lastbil, främst beroende på att skogsbruket under lång tid har inneburit att renflyttningar avsevärt har försvårats. Under de senaste åren har dock den av samebyns vintergrupper som nyttjar de västligaste vinterbetesområdena kunnat genomföra s.k. traditionell renflytt utan att nyttja lastbilar. Enligt renskötarnas bedömning har området numera återhämtat sig så pass bra att traditionell flytt åter är möjlig. Även samebyns renar som strövar fritt mellan åretruntmarkerna och vinterbetesområdena följer i huvudsak de flyttleder som berörs av ansökan. Renar som störs i sin naturliga strövning tenderar att bli kvar i området, vilket enligt samebyn leder till skada för enskilda renägare men också till konflikter med bofasta i området.

Skadan på renskötseln kommer att bli påtagligt mer omfattande än vad sökanden har redovisat. Den planerade verksamheten kommer att påtagligt försvåra förutsättningarna för samebyn att kunna förflytta sig mellan vinterbetesområdet och åretruntmarkerna utan att tvingas vidta kostsamma åtgärder. I ett längre tidsperspektiv kommer också den traditionella markanvändningen att förändras. Samebyns tidigare erfarenheter visar att samexistens inte fungerar. Det föreligger även en överhängande risk att renarna kommer att störas och skingras in till Vilhelmina norra sameby med de konsekvenser det innebär. Det är även felaktigt att samebyn endast skulle flytta genom området under höst och vår. Områdena fungerar också som regelrätta betesområden vid fri strövning och/eller flyttning.

Villkorsförslagen är dåligt underbyggda och saknar förutsättningar att fungera.

Sametinget har bl.a. framfört följande. Sametingets generella ståndpunkt är att eventuell utbyggnad av vindkraft måste göras så att den samiska kulturen och därmed renskötseln har möjlighet att utvecklas inom Sápmi. En utbyggnad kan bara komma till stånd om det visas att de negativa konsekvenserna för det samiska samhället inte blir för stora. Om ett projekt inte godkänns av berörda samer ska det inte genomföras.

Verksamheten berör i allra högsta grad miljö kvalitetsmålet ”Storslagen fjällmiljö” då de samiska traditionella kunskaperna och renskötselns framtid är avgörande för att nå miljö kvalitetsmålet. De traditionella samiska kunskaperna och sedvanebruk är skyddade i Konventionen om biologisk mångfald, särskilt i artikel 8 j och 10 c. Konventionen förpliktar Sverige att främja samiska traditionella näringar och den samiska kulturens bevarande och utveckling. En grundprincip är att traditionell kunskap ska värderas lika

som annan kunskap. För att förebygga och mildra negativ påverkan på den samiska kulturen bör även Akwé: Kon riktlinjer tillämpas.

Den planerade vindkraftsanläggningen ligger inom Vapstens samebys vinterbetesland. Området i sig är inte utpekad som riksintresse för renskötseln men alla marker inom en sameby är viktiga och blir allt viktigare i takt med ökad exploatering och förändringar i klimatet. Samebyarnas flexibilitet minskar i takt med att markerna krymper. Anläggningen kommer att påtagligt försvåra riksintresseområdets funktion som rastbete och flyttleder. De funktionella sambandens betydelse och bevarande är i sig ett riksintresse såsom sammanhängande områden så att den fria strövningen inte hindras. Utifrån de kumulativa effekterna ser Sametinget att blir mer långtgående än vad bolaget beskriver. De traditionella kunskaperna som byggts upp går förlorad genom att renskötseln hotas och så också den samiska kulturen i såväl lokalt som nationellt perspektiv. Forskning pekar på att undvikelseeffekten innebär att man måste säkerställa bevarandet av stora områden för att renar ska kunna samverka med människor.

Sametinget hänvisar till Mark- och miljödomstolens vid Östersunds tingsrätt dom i mål nr 1944-13 där domstolen bl.a. konstaterade att de störningar som en vindkraftsetablering skulle innebära sammantaget med övriga inverkansfaktorer ansågs leda till allvarliga svårigheter att fortsättningsvis bedriva renskötsel.

Sametinget poängterar att det var två år sedan samråd med Vapstens sameby utfördes och att det bör uppdateras.

SGU har anmärkt på att bolaget inte har redovisat ballastbehovet eller beskrivit täktverksamheten på ett tillräckligt utförligt sätt. De upplyser också om att det i Energimyndighetens kommande riktlinjer för återställning rekommenderas att fundament bilas bort till en nivå ca 0,5 m under markytan i skogsmark. I övrigt har de inget att erinra mot projektet.

Länsstyrelsen gör bedömningen att vindkraftsparken och rennäringen kan samexistera om tillräckliga skyddsåtgärder och skadelindrande åtgärder vidtas och tillstyrker därför anläggningen.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Storumans kommun hänvisar till tidigare yttranden och tillstyrker att tillstånd ges för vindkraftsparken.

Bergsstaten har framfört att det inte finns några rättigheter enligt minerallagen inom området.

Energimyndigheten har framfört att de ser positivt på den planerade vindkraftsparken.

Naturvårdsverket avstår från att yttra sig och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Luftfartsverket har inget att erinra mot etableringen.

Information

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Frågan om civilrättslig markåtkomst och ersättning för skada regleras inte av tillståndet.

Fornlämningar och dess fornlämningsområde är skyddade och får bl.a. inte skadas, flyttas eller täckas över utan länsstyrelsens tillstånd enligt 2 kap. kulturmiljölagen (KML). Detta skydd gäller även fornlämningar som inte är kända sen tidigare. Träffar ni på en fornlämning under arbetets gång ska ni omedelbart avbryta arbetet och kontakta länsstyrelsen (2 kap. 10 § KML).

Årlig prövnings- och tillsynsavgift kommer att tas ut för verksamhetskod 40.90 enligt bilaga till förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn. Avgiften kommer att tas ut första gången året efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Villkoren kan enligt 24 kap. 5 § miljöbalken komma att ändras.

Ändringar i verksamheten får inte ske utan att tillsynsmyndigheten i god tid underrättats. Tillsynsmyndigheten prövar om ändringarna kräver anmälan enligt 11 § miljöprövningsförordningen (2013:251) eller om tillstånd måste sökas enligt 4 § samma förordning. Tillsynsmyndighet är för närvarande länsstyrelsen.

Enligt 26 kap. 19 § miljöbalken ska den som bedriver verksamhet som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverkan på miljön, fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

Den som bedriver tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet ska senast den 31 mars varje år lämna en miljörapport via Svenska miljörapporteringsportalen (SMP) enligt 26 kap. 20 § miljöbalken.

Väganläggningen medför behov av lämpligt vägmateriel som antingen kan fraktas dit från annan plats eller brytas i närområdet. För täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord eller andra jordarter för annat ändamål än markinnehavarens husbehov krävs tillstånd enligt 9 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken samt 4 kap. 3 § i miljöprövningsförordning (2013:251) jämfört med punkt 10.20 B i denna förordning.

Anläggande av väg över ett vattendrag kan kräva anmälan eller tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken. Om vattendragets naturliga medelvattenföring understiger 1 m³/s ska anläggningen anmälas till länsstyrelsen.

Borttransport och slutligt omhändertagande av farligt avfall regleras i avfallsförordningen (2011:927).

Enligt 8 och 9 §§ artskyddsförordningen är det bl.a. förbjudet att gräva upp exemplar av orkidéer och lummerväxter. Dispens prövas av Länsstyrelsen.

Gällande bestämmelser

För vindkraftverksamhet av detta slag krävs tillstånd enligt 9 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken samt 1 kap. 3 § miljöprövningsförordningen (2013:251) jämfört med 21 kap. 10 § i förordningen, verksamhetskod 40.90 B.

Anmälan krävs enligt 9 kap. 6 § miljöbalken samt 1 kap. 10 § miljöprövningsförordning (2013:251) för verksamhetskod 10.50 C.

Enligt 6 kap. 9 § miljöbalken ska den myndighet som ska pröva ansökan där det krävs en miljökonsekvensbeskrivning i samband med avgörandet av ärendet ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Ett tillstånd får enligt 16 kap. 3 § miljöbalken för sin giltighet göras beroende av att den som avser att bedriva verksamheten ställer en säkerhet för kostnaderna för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda.

I enlighet med 16 kap. 4 § miljöbalken får tillstånd till en anläggning för vindkraft endast ges om den kommun där anläggningen avses att uppföras har tillstyrkt det.

Enligt 16 kap. 9 § miljöbalken får tillstånd förenas med skyldighet att utföra eller bekosta bl.a. särskilda åtgärder för att kompensera det intrång i allmänna intressen som verksamheten medför.

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska balken tillämpas så att mark och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas.

Alla som bedriver en verksamhet som kräver tillstånd enligt miljöbalken ska kunna visa att de förpliktelser som följer av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs.

För en verksamhet som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det enligt 2 kap. 6 § miljöbalken väljas en plats som är lämplig med hänsyn till

att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. I förekommande fall kan krav på försiktighetsmått och skyddsåtgärder enligt 2 kap. 3 § miljöbalken komma ifråga. Sådana krav kan ställas så snart det finns skäl att anta att verksamheten eller åtgärden kan medföra skada eller olägenhet. Kraven gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem (2 kap. 7 § miljöbalken). Enligt 2 kap. 1 § miljöbalken är det verksamhetsutövaren som har bevisbördan för att nyss nämnda förutsättningar är uppfyllda.

Vid valet av plats för en verksamhet ska även bestämmelserna i 3 kap. miljöbalken beaktas. Dessa bestämmelser avser sådana verksamheter och intressen som det är ett allmänt intresse att skydda.

Enligt 3 kap.1 § miljöbalken ska markområden användas för det eller de ändamål för vilka området är mest lämpade till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företråde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Enligt 3 kap 5 § miljöbalken ska mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen ska skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

Enligt 22 kap. 25 § 2 st. miljöbalken ska i fråga om miljöfarlig verksamhet anges den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång.

Enligt 24 kap. 2 § miljöbalken förfaller tillståndet bl.a. om tillståndshavaren inte iakttar den bestämmelse som har meddelats i fråga om den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen, se bilaga 3. Skrivelsen ska ha kommit in till länsstyrelsen senast den 20 juli 2017.

Detta beslut har fattats av Åsa Borgardt, ordförande, och Ylva Ågren, miljösekreterare. Ärendet har beretts av Tina Buckland, miljöhandläggare.

Åsa Borgardt

Ylva Ågren

Bilagor:

1. Utredningsområdet (översiktskarta och detaljkarta) och koordinater
2. Stopp- och hänsynsområden
3. Hur man överklagar

Kopia till:

Storumans kommun + kungörelse

E-postkopia till:

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se + kungörelse

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Storumans kommun, Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden,
mbn@storuman.se

Vapstens sameby, info@vapstensameby.se

Energimyndigheten, registrator@energimyndigheten.se

Luftfartsverket, lfvcentralregistratur@lfv.se

Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se

Kammarkollegiet, registratur@kammarkollegiet.se

Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se

Sametinget, kansli@sametinget.se

Sveriges geologiska undersökning, sgu@sgu.se

Bergsstaten, mineinspect@bergsstaten.se

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, registrator@msb.se

Storumans flygplats, info@storumansflygplats.se

South Lapland Airport, johan.hagelberg@southlaplandaairport.com

Länsstyrelsen
Västerbotten

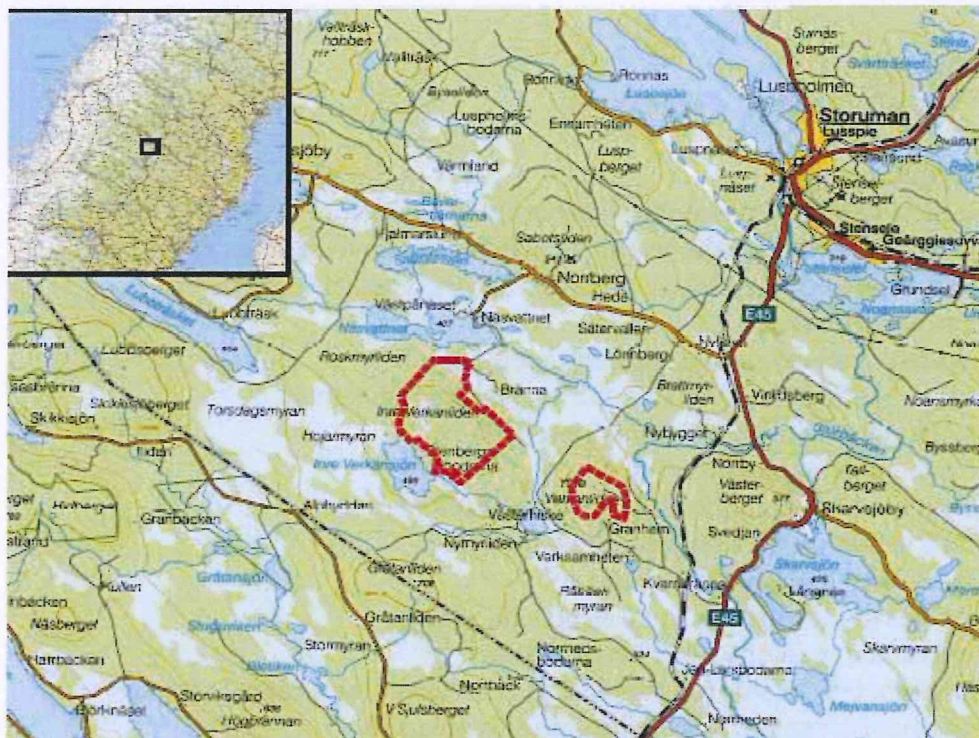
Bilaga 1

Datum
2017-06-15

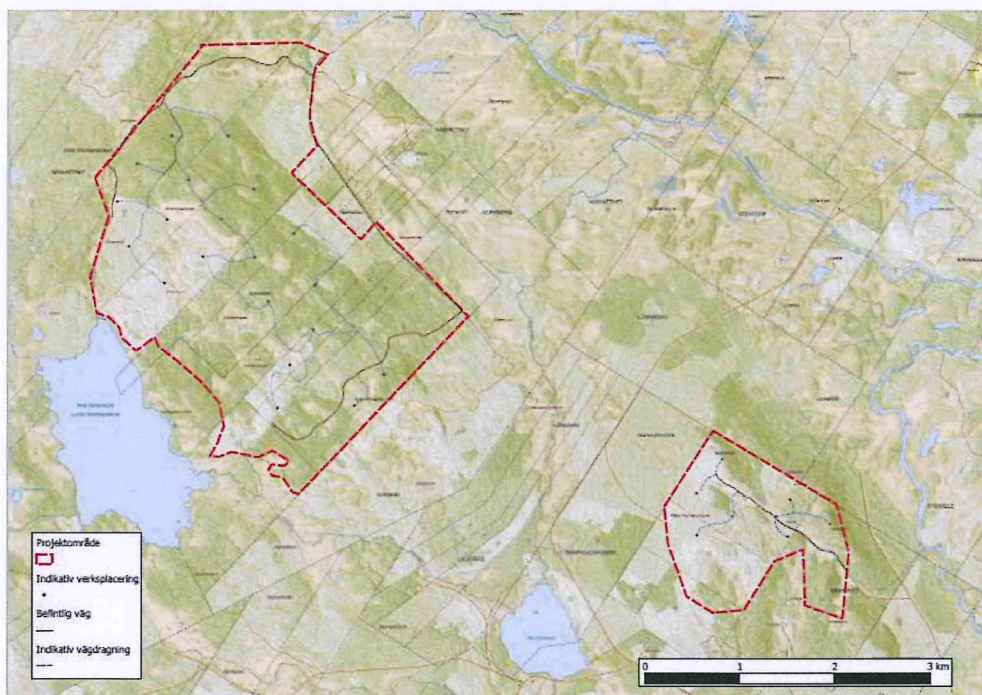
38(43)

Ärendebeteckning
551-5571-2014
Anläggningsnummer
2421-501-03

Utredningsområdet för Inre och Yttre Verkanliden

Översiktskarta. Utredningsområdet är markerat med röd streckad linje.

Detalj-karta med preliminär layout på vindkraftverkens placering.

Koordinater för utredningsområdet (SWEREF 99)

Yttre Verkanliden

X	Y
591937	7209073
591423	7208256
591657	7207331
592266	7207182
592907	7207237
592890	7207821
593302	7207091
593240	7208296
593372	7207785
592583	7207694
591930	7207153
591459	7207880

Inre Verkanliden

X	Y
587860	7213033
586540	7213151
585407	7211744
585415	7210331
586634	7208799
587564	7208405
589344	7210291
587571	7213165
587730	7212879
587671	7212388
587757	7212083
587485	7211791
588221	7211087
588381	7211273
587501	7208422
587392	7208581
587284	7208596
587244	7208665
587277	7208715
587414	7208701
587464	7208753
587289	7208863
587129	7208791
586853	7208847
586723	7208797
586704	7208942
586771	7209120
586722	7209369
586536	7209581

586085	7209953
586040	7210058
585846	7209911
585355	7210689
585554	7211333

Länsstyrelsen
Västerbotten

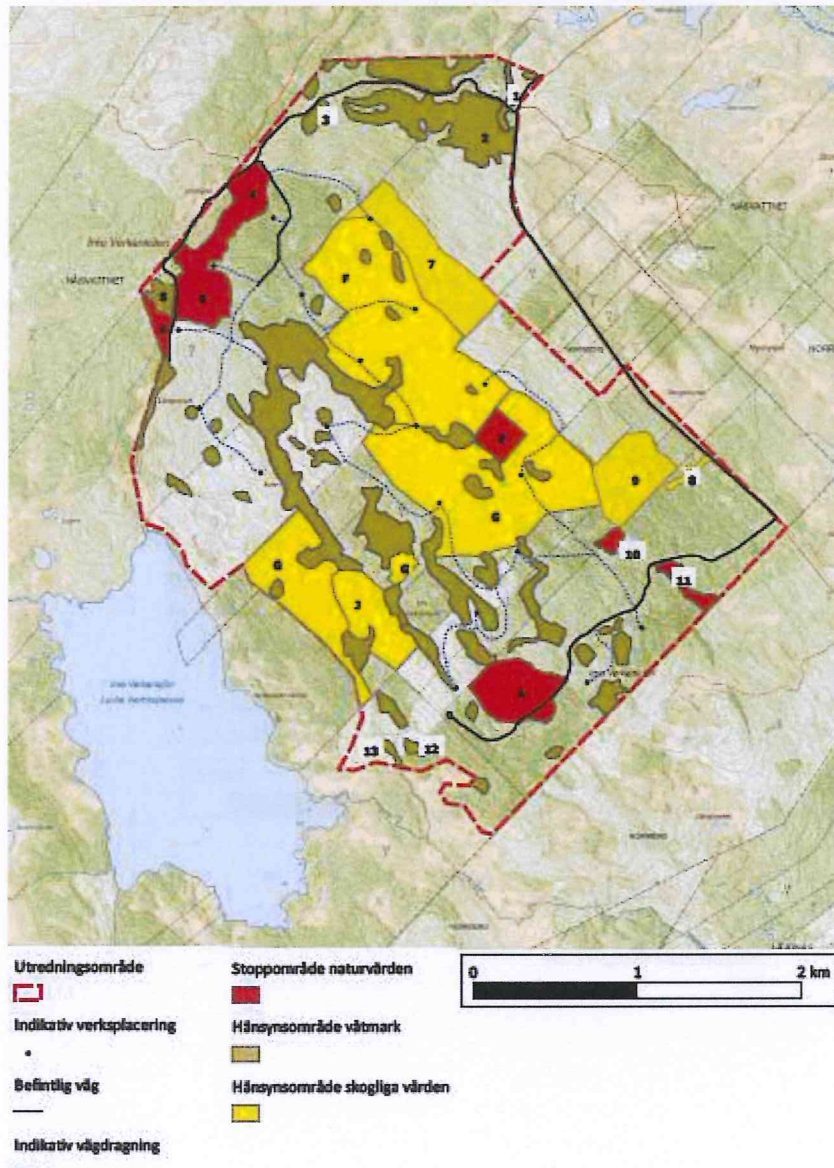
Bilaga 2

Datum
2017-06-15

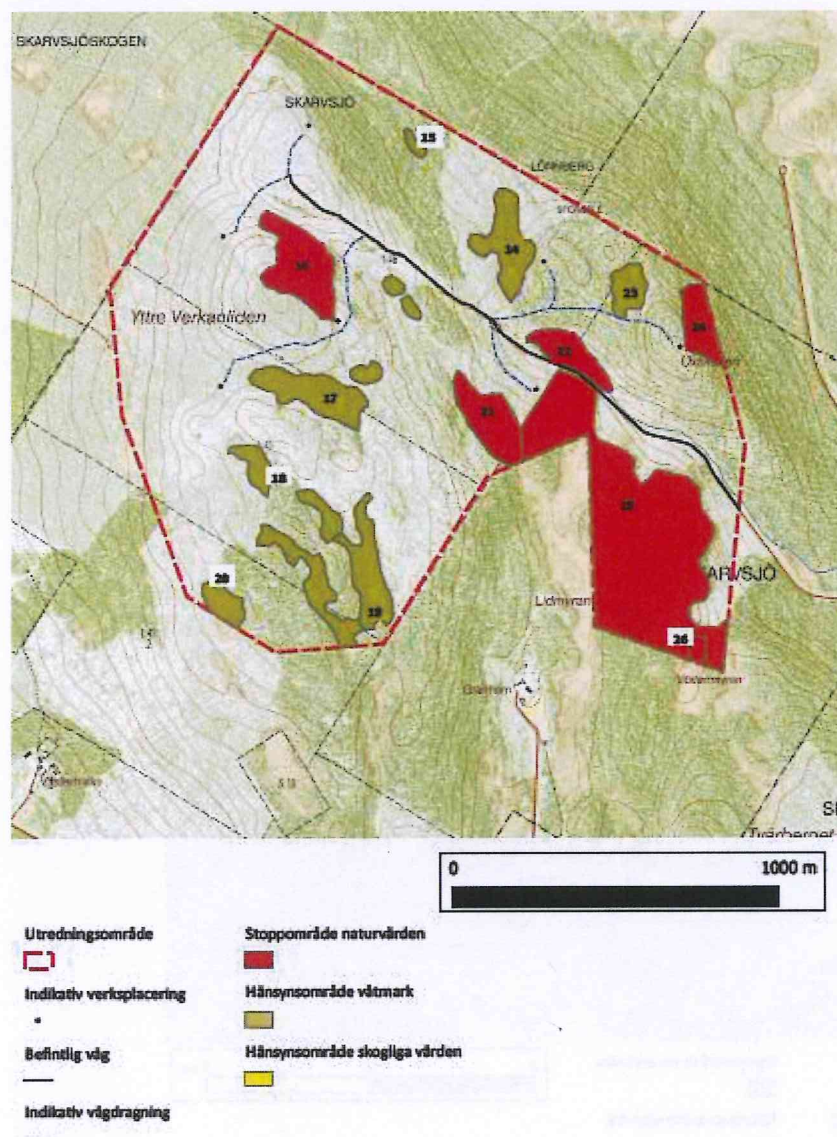
41(43)

Ärendebeteckning
551-5571-2014
Anläggningsnummer
2421-501-03

Stopp- och hänsynsområden för Inre Verkanliden

Stopp- och hänsynsområden för Yttre Verkanliden

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3

Datum
2017-06-15

43(43)

Ärendebeteckning
551-5571-2014
Anläggningsnummer
2421-501-03

Hur man överklagar till mark- och miljödomstolen

Om du är missnöjd med miljöprövningsdelegationens beslut kan du överklaga det hos mark- och miljödomstolen, men överklagandet ska lämnas eller skickas till länsstyrelsen. Överklagandet ska vara skriftligt.

Var tydlig med

- Skriv vilket beslut som överklagandet gäller. Det gör du enklast genom att ange ärendebeteckningen 551-5571-2014,
- Redogör för varför du menar att miljöprövningsdelegationens beslut är fel och hur du anser att beslutet ska ändras.
- Ange ditt namn, adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud bör en fullmakt sändas med.

Om du har dokument som du anser stöder din ståndpunkt så bör du bifoga dem.

Skicka överklagandet

- med e-post till adressen:
Vasterbotten@lansstyrelsen.se

eller

- med brev till adressen:
Länsstyrelsen Västerbotten
901 86 Umeå

Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet senast den 20 juli 2017 annars kan överklagandet inte tas upp.

